

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
لجنة الانتخابات المركزية
The Central Elections Committee

Justice Noam Sohlberg
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee for the 26th Knesset

قاضي نועم سولبرج
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات
المركزية للكنيست 26

השופט נעם סולברג
המשנה לנשיא בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-26

ה"ש 17/26

פניית עו"ד שחר בן מאיר
בעניין תיעוד הצבעות במקומות קלפי

בשם הפונה:	בעצמו
בשם הקליניקה לפרטיות באוניברסיטת תל אביב:	פרופ' מיכאל בירנהק ועו"ד נועה דיאמונד
בשם סיעת יש עתיד – בראשות יאיר לפיד:	עו"ד עודד גזית
בשם סיעת הציונות הדתית בראשות בצלאל סמוטריץ':	עו"ד אלי שמואליאן
בשם סיעת כחול לבן – המחנה הממלכתי:	עו"ד ערן מרינברג
בשם סיעת העבודה:	עו"ד עומרי שגב
בשם סיעת הליכוד – תנועה לאומית ליברלית:	עו"ד אבי הלוי
בשם סיעת ש"ס – התאחדות הספרים העולמית שומרי תורה:	עו"ד ישראל באך
בשם סיעת יהדות התורה והשבת, אגודת ישראל–דגל התורה:	עו"ד משה מורגנשטרן
בשם היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות:	עו"ד אבי מיליקובסקי ועו"ד אילנית ביטאו

החלטה

פנייה בנוגע לנוהג הרווח אצל נציגי סיעות ורשימות במקומות קלפי לדרוש ביישומן מי מימש את זכות הבחירה שלו. הדיווח מאפשר לרשימות המועמדים לפנות לאלו שצפויים לבחור בהן ושטרם הצביעו, ולהמריצם לבוא לקלפי. האם נוהג זה מפר את חשאיות הבחירות? האם מפר את הזכות לפרטיות? אם כן – איזהו הסעד ראוי בעניין? פנייה זו באה לפניי בהיותי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, הממונה מכוח הדין על ההתנהלות בקלפיות, ועל העובדים וממלאי התפקיד בוועדות הקלפי. כחלק מההליך ביקשתי עמדות מאת גורמים נוגעים בדבר – סיעות הכנסת, היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות. הקליניקה לפרטיות באוניברסיטת תל אביב ביקשה להגיש את עמדתה בסוגייה, ובקשתה התקבלה. ביקשתי, וקיבלתי, עמדות משלימות. הגיעה עת הכרעה.

א. רקע

1. במדינת ישראל נהוגה הזכות לבחור לכנסת (סעיף 5 לחוק-יסוד: הכנסת. גם סעיף 2 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969 (להלן: חוק הבחירות), מדבר על "הזכות להצביע בבחירות לכנסת"; זכות – ולא חובה (במדינות אחרות, למשל אוסטרליה, חובה להצביע בבחירות הכלליות. *Commonwealth Electoral Act 1918 (Cth) s 245(1) (Austl.)*). על כן, תוצאות הבחירות מושפעות לא רק ממידת האהדה הציבורית לכל אחת מרשימות המועמדים – אלא גם ממספר התומכים בכל רשימה שבאו להצביע בפועל. ברוח דברי רבן שמעון בן גמליאל, "ולא המדרש הוא העיקר, אלא המעשה" (משנה, אבות א, יז). על כן רשימות המועמדים – והמפלגות שהגישו אותן – נוהגות לא רק לשכנע לתמוך בהן, אלא גם להמריץ את תומכיהן לבוא לקלפי ולבחור.

2. אחד האמצעים שהמדינה מעניקה לרשימות המועמדים כדי לסייע להן לממש את זכותן להיבחר, הוא מידע על בעלי זכות הבחירה – כדי שיוכלו לפנות אליהם ולשכנעם לתמוך ולבחור (על הבחירה ברשימות – סעיף 5 לחוק הבחירות; סעיף 5א ודרישת ה"יחסיות" בסעיף 4 לחוק-יסוד: הכנסת. על חשיבות העמדת מידע מסוג זה למתמודדים בבחירות ראו בג"ץ 858/89 כהן נ' שר הביטחון, פ"ד מד(3) 802, 808 (1990)). לקראת הבחירות שולפים ממרשם האוכלוסין את פנקס הבוחרים – רשימת בעלי זכות הבחירה ואזור הקלפי שהם שייכים אליו. אזור הקלפי 'משייך' את בעל זכות הבחירה לקלפי שבה יהיה זכאי להצביע (כפוף לאפשרות להצביע בקלפיות מיוחדות, לפי העניין). לכל אזור קלפי מוכנת רשימת בוחרים – הזכאים להצביע באותה קלפי – ובה שמותיהם ופרטים דמוגרפיים מסוימים עליהם (על פנקס הבוחרים ורשימת הבוחרים – סעיפים 2 ו-26–30 לחוק הבחירות; על אזורי קלפי – סעיפים 9–13, 68(א) ו-70 לחוק הבחירות; על כלל הריתוק לקלפי, כלומר מימוש זכות הבחירה בקלפי מסוימת כפוף לחריגים – סעיף 7 לחוק הבחירות). "מידע פנקס", מידע שנגזר מתוך פנקס הבוחרים, נמסר בידי משרד הפנים לכל מפלגה שהודיעה בכתב כי בכוונתה להגיש רשימת מועמדים בבחירות ולכל סיעות

הכנסת היוצאת. המידע האמור הוא "שם המשפחה, השם הפרטי, שם האב או האם, המען ומספר הזהות במרשם האוכלוסין של בעלי הזכות לבחור שימלאו להם ביום הבחירות 18 שנים לפחות". בשל רגישות המידע – המפלגה או הסיעה נדרשת להתחייב שלא תשתמש במידע פנקס ולא תעבירו לאחר, "אלא לצורכי התמודדות בבחירות ולצורכי קשר עם ציבור הבוחרים". מידע פנקס נמסר, כמובן, גם לוועדת הבחירות המרכזית (סעיף 39 לחוק הבחירות).

3. בפועל, מידע פנקס שנמסר למפלגה ולסיעה – משמש מצע בלבד; עליו הן מוסיפות פרטי מידע ממקורות משלהן, כדי לשפר את הידוע להן. כך יוכלו להעריך במידת ודאות רבה יותר לגבי כל בעל זכות בחירה "הִלְנֵנוּ אֶתָּה אִם לְצָרֵינוּ" (יהושע ה' 13), ובהתאם לכך – אם לנסות לשכנעו להצביע בעדן, אם לעודדו להצביע (פעולה המכונה בעגה המקובלת "העשרה"). את כל המידע מנהלות המפלגות והרשימות בעזרת תוכנות ויישומונים; נמסרו שמות שני יישומונים: אלקטור ו-Victory. תוספות מידע אלו וטענות שונות על איסופן ועל שמירתן – אינן עומדות לדיון לפניי (וממילא נתונות לסמכות גופים אחרים. בג"ץ 1311/20 בן מאיר נ' הליכוד – תנועה לאומית ליברלית, פסקה 11 (25.2.2020) (להלן: עניין אלקטור ב)). ענייננו בפרטי מידע אחרים, פרטי מידע שנוצרים במקום הקלפי במהלך יום הבחירות עצמו – נוכחותו של מצביע במקום הקלפי לצורך מימוש זכות הבחירה, ולצידו מקום הקלפי וזמן ההצבעה. אם אדם בחר, אין עוד טעם לפנות אליו בעניין זה (אלא כדי שימריץ אחרים להצביע). כדי לקבל מידע על ההצבעה בפועל ועל נסיבותיה, רשימות ומפלגות – חלקן, לכל הפחות – מאפשרות להזין נתונים אלו ביישומון לניהול מידע בחירות שבשימושן. מִנֵּן להן נתונים אלו? מנציגייהן במקומות הקלפי.

4. בעל זכות בחירה שמגיע למקום הקלפי פוגש כמה בעלי תפקידים: חברי ועדת הקלפי, מזכירי ועדת הקלפי, משקיפים, מפקחי טוהר הבחירות, מאבטח, סדרן, אב בית. חלקם – מזכירי ועדת הקלפי, מפקחי טוהר הבחירות, מאבטח, סדרן, אב בית – עובדי ועדת הבחירות או נושאי משרה מטעמה (סעיף 21א והתוספת לחוק הבחירות). אחרים – חברי ועדת הקלפי, משקיפים – נציגי הסיעות בכנסת היוצאת והרשימות המתמודדות בבחירות, בהתאמה (סעיפים 21א ו-24ד לחוק הבחירות). חברי ועדת הקלפי ומזכירי ועדת הקלפי מנהלים את הליך הבחירה עצמו. בין השאר, מי שהצביע – ועדת הקלפי מסמנת את שמו ופרטיו ברשימת הבוחרים, כדי לוודא שלא יצביע שנית (סעיף 74ג לחוק הבחירות; תקנה 67 לתקנות הבחירות לכנסת, התשל"ג–1973 (להלן: תקנות הבחירות)). המשקיפים אינם שותפים לפעולה זו, אולם שומעים את שם המצביע בשעת בירור פרטיו.

5. מקורות המינורי השונים של בעלי התפקידים – טעמם בצידם. מדובר בחלק מהכלים להבטחת טוהר הבחירות. מצד אחד, בעלי תפקידים חסרי פניות מטעם ועדת הבחירות המרכזית, שתפקידם להבטיח ניהול תקין וא-פוליטי של הליך הבחירות (ראו סעיף 21אב לחוק הבחירות). מצד שני,

נציגים של הסייעות והרשימות מבטיחים השתתפות הציבור בהליך הבחירות, מקיימים בקרה הדדית זה על זה, מוודאים שוועדת הקלפי מתנהלת כראוי, וכי ההצבעה מתנהלת כדין. לגבי חברי ועדות הקלפי קיימת מסורת של כללים להרכב הוועדות: נציגי יְחִידָה וְנִגְדָה (קואליציה ואופוזיציה) בכנסת היוצאת, ונציגי מפלגות מקבוצות שונות רעיונית – כדי להגביר את הפיקוח ההדדי.

6. כעולה מכתבי הטענות שלפניי, מטעם כל הצדדים, חברי ועדת הקלפי והמשקיפים, נציגי הסייעות והרשימות, ממלאים את תפקידם בניהול הבחירות בקלפי ובפיקוח על הליך הבחירות – אולם חלקם (ולא ברור אם קטן הוא, אם גדול) מוסיפים על כך דיווח ביישומון המתאים לגורם שמטעמו נשלח, על כל נוכחות בעל זכות בחירה שמגיע לקלפי לממש את זכותו. כך המפלגות והרשימות מקבלות בזמן אמת נתון נוסף שלא הועבר להן ושאינו חלק ממידע פנקס הבוחרים – נוכחותו של בעל זכות בחירה בקלפי למימוש זכות הצבעה בפועל. פעולה זו של חברי ועדת קלפי ומשקיפים – האם יש בה משום הפרת הדין? אם כן, מה ולמי הסמכות למניעתה? בכך עוסקת הפנייה שלפניי. בעיקר נשאלה השאלה לגבי עקרון חשאיות הבחירות, המעוגן בסעיף 4 לחוק-יסוד: הכנסת ובהסדרים המשלימים בנושא שבחוק הבחירות, ולגבי הזכות לפרטיות, המעוגנת בסעיף 7 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו ובחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: חוק הגנת הפרטיות). אם הופר הדין, מה ולמי הסמכות למניעת ההפרה?

7. בטרם אפרט את עמדות הצדדים: סוגיה זו – אינה חדשה עימנו. הפונה, עו"ד שחר בן מאיר, כבר עתר בעבר, לבדו או עם אחר, ליושבי ראש ועדת הבחירות המרכזית על השימוש באחד היישומונים – ונדחתה מכוח עילות סף שונות (תב"כ 14/23 בן-מאיר נ' הליכוד – תנועה לאומית ליברלית (18.2.2020) (להלן: עניין אלקטור א)), עתירה נגד ההחלטה נדחתה בעניין אלקטור ב; תב"כ 38/25 בן מאיר נ' נתניהו (30.10.2022) (להלן: עניין אלקטור ג)). ראו גם עתירה מטעם גוף אחר שנדחתה מכוח עילות סף: תב"כ 63/21 הפורום החברתי לתקינות המינהל הציבורי נ' סיעת יהדות התורה (9.4.2019)). זו הפעם – פנה מראש אליי בפנייה מקיפה בסוגיה והעלה גם טענות חדשות שלא הובאו בעתירות שהוגשו לקודמיי.

ב. הטענות לפניי

ב.1. מבט על

8. כאמור, גורמים שונים הגישו טענות בכתב לגבי פנייה זו. בתמצית, עו"ד בן מאיר והקליניקה לפרטיות – בצד אחד, סבורים שהעברת מידע למפלגות ממקום הקלפי על עצם ההצבעה מנוגדת לדין, והסמכות נתונה לאסור זאת. סיעות הליכוד (והציונות הדתית, שהצטרפה לטענותיה), יהדות התורה וש"ס – בצד אחר, סבורות שהעברת המידע מותרת, ולכן אין סמכות לאסור אותה. בתווך – שתי כיתות סיעות יש עתיד, כחול לבן, העבודה – סבורות שנתונה לי סמכות להכריע בפנייה, אולם אינן מביעות

עמדה לגוף העניין. היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות (שטענו יחדיו) – סבורות שהעברת המידע פוגעת בפרטיות, אולם אפשר שיש לכך הצדקה בדיני הבחירות (בלי לומר מהי או אם אכן קיימת), ולכן אינן מביעות עמדה סופית; ושם העברת המידע אסורה, רצוי שוועדת הבחירות המרכזית תורה לנציגי המפלגות מה לעשות.

9. כתבי הטענות שלפניי – מקיפים. הסוגיות בהם – רבות. האם נפגעה החשאיות? האם נפגעה הפרטיות? אם כן, האם אינטרס נוגד מתיר זאת? האם נציגי המפלגות (חברי ועדות הקלפי והמשקיפים) מוסמכים לדווח להן על הצבעה? האם קיים מקור סמכות אחר, בדמות מנהג? אם ימצא שהחשאיות או הפרטיות הופרה שלא כדין ושלא בסמכות, האם יש לגורם מתאים בוועדת הבחירות המרכזית סמכות להורות לנציגי המפלגות במקומות הקלפי לחדול מכך? אם כן, איזהו הגורם המתאים? ועוד. לשם הנוחות אדון בטענות לפי נושאייהן, ולא לפי הטענות. במקרים רבים הביעו רק חלק מהטוענים עמדה לגבי הנושא. אביא את עיקרי הדברים – ובהזדמנות זו אודה לטוענים על עבודתם המאומצת והיסודית.

2.1. האם נפגע עקרון החשאיות?

10. עו"ד בן מאיר מבקש לפרש את עקרון החשאיות בחוק-יסוד: הכנסת לאור הזכות החוקתית לפרטיות. על בסיס זה נטען שמידע על עצם ההצבעה של בוחר נכלל בהוראת החשאיות (דומה שאין מחלוקת שמידע לגבי תוצאות ההצבעה נמצא בליבתה) – ושמסירתו מפירה אותה.

11. סיעת הליכוד סבורה שעקרון החשאיות אינו חל על עצם ההצבעה, כי אם רק על תוכנה. לראיה, סעיף 74 לחוק הבחירות קובע הוראות על זיהוי מצביעים. על כל פנים, פרשנות המונח "חשאיות" בחוק היסוד אינה עניין ליו"ר ועדת הבחירות או למליאת ועדת הבחירות. גם סיעת יהדות התורה טוענת שהחשאיות אינה כוללת את עצם ההצבעה. מאפיין החשאיות נקבע גם לכמה הצבעות במליאת הכנסת, ובהן רואים הכול אילו חברי כנסת הצביעו ואילו לא. במדינות אחרות מפרסמים את שמות אלו שלא הצביעו בבחירות – כדי לעודד הצבעה, ומתוך הבנה שאין בכך פגיעה בחשאיות.

3.1. האם נפגעה הפרטיות?

12. עו"ד בן מאיר רואה במידע על הצבעה משום מידע על "דעותיו הפוליטיות" של אדם, ולכן "מידע בעל רגישות מיוחדת" (פרט 7) להגדרת המונח בסעיף 3 לחוק הגנת הפרטיות). נוסף על כך, חלות כאן חלופות של סעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות: בילוש או התחקות אחרי אדם (ס"ק 2(1)); העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום, או שימוש בתוכנו, בלי רשות מאת הנמען או הכותב (ס"ק 2(5)); יצירת מאגר מידע באמצעות המידע (בניגוד לחלופות 7)–(11)). עוד נטען, כי מידע פנקס שנמסר לרשימות אינו כולל מידע על הצבעה בפועל; וכי נציג מפלגה בקלפי מקבל מידע לצורך

עבודתו, ולא כדי לעדכן את המפלגה או לצורך ניהול בחירות. לכן אין היתר להעביר את המידע על עצם ההצבעה.

בהמשך הוסיף עו"ד בן מאיר ראיות שמלמדות, לטענתו, על כך שמפעילת היישומון "אלקטור" לא ביערה חומר קלפי שהגיע לידיה; ומחקר בשאלה כיצד העברת המידע עשויה להשפיע על הבחירות.

13. הקליניקה לפרטיות טוענת שהמידע על עצם ההצבעה רגיש ולא אמור להיות נגיש באופן נרחב; לכן יש לראותו כמידע פרטי. תיעודו עולה כדי פגיעה בפרטיות ויוצר תחושת מעקב. בעלי התפקיד בקלפי רשאים לתעד את המתרחש בו, למטרות מוגדרות בלבד ולצורכי ועדת הבחירות המרכזית. העברת התיעוד למפלגות אינה בסמכות ופוגעת בפרטיות, לרבות בעקרון צמידות המטרה. יש בה גם העברת מידע לצורך תיעוד במאגר מידע – בלי שהתקיימו התנאים לכך. פעולות להמרצת הצבעה פוגעות בפרטיות ומטרידות, בעיקר כשהן נעשות בבית המגורים. נוסף על כך, אם כל קלפי מתנהלת אחרת – באחת מתעדים, באחרת אין מתעדים – נפגע השוויון בבחירות.

14. הרשות להגנת הפרטיות מציינת שהמידע על עצם ההצבעה הוא מידע אישי, אולי גם בעל רגישות מיוחדת (בנוגע להשקפת עולם על ערך ההצבעה וסיכוייה להשפיע). המידע על אי הצבעה עלול לפגוע באדם – מקורביו או קהילתו עלולים להטרידו בעניין. אפשר שיש כאן הפרה של סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות ושל הוראות נוספות. אבל יש לבחון גם היבטים של דיני הבחירות, ואלו אינם במומחיות הרשות להגנת הפרטיות.

15. מנגד, סיעת הליכוד סבורה שהטענות על חשיפת הבוחר ללחצים אינן מגובות בדוגמאות, ולכן יש לדחותן. על כל פנים, גם אם מתרחשת פגיעה בפרטיות, הפגיעה היא מידתית, כדי להגביר את שיעור ההשתתפות בבחירות.

16. סיעת ש"ס מזכירה שהמצביע מגיע למקום ציבורי ומוסר את פרטיו לוועדת הקלפי; לכן הציפייה לפרטיות – נמוכה. בוחרת אינה מצפה שבדרך לקלפי לא תיתקל בפעילי מפלגות. היא תירתע מכך שידעו מה הצביעה; לא אם הצביעה. הגעה לקלפי אינה חושפת עמדה פוליטית ולא את תוכן ההצבעה. את המידע הנוסף מפיק הגורם שמעבד את המידע, ולא המשקיף. לא נטען שהסדר על מאגרי המידע המפלגתיים חסר; בכל אופן, אם צריך להתערב – יש להתערב לגבי מאגרי המידע, ולא לגבי המשקיפים. לבד מכך, אין עיגון עובדתי לטענות על לחצים כלפי הבוחר, וממילא הפתרון הוא אכיפה נגד מעשה לא הוגן (ולא כל ליקוט מידע אינו חוקי). כשלים של גורם אחד, מפעילת "אלקטור", אינם מצדיקים איסור גורף לאסוף מידע.

17. סיעת יהדות התורה טוענת שהפגיעה בפרטיות – אינה קיימת, או אינה רבה. אדם אינו יכול להבטיח שאיש לא ידע אם הצביע: אי אפשר למנוע מאדם שמכיר את התושבים באזור, לשבת מחוץ לקלפי ולסמן מי בא אליה. חברי ועדת הקלפי יודעים מי בא להצביע; עבורם המידע אינו פרטי. מה שנעשה בגלוי בקלפי, מקום פומבי – אינו חוסה תחת הגנת הפרטיות. ומכיוון אחר: מי שאינו מעוניין שיידעו שלא הצביע, יכול להטיל פתק לבן. מי שמבקש לא להצביע, בתור מחאה, מעוניין שיידעו שלא הצביע. אלו שלא הצביעו ושלא רוצים שיידעו זאת, הם קבוצה קטנה ושולית.

ב.4. האם נציגי המפלגות מוסמכים לתעד הגעת מצביעים ולדווח עליה?

18. עו"ד בן מאיר רואה את נציגי המפלגות במקום הקלפי – חברי ועדת הקלפי והמשקיפים – כממלאי תפקיד לפי דין. על כן הם רשאים לעשות רק מה שהדין מתיר להם. באין היתר לתיעוד ולדיווח, אינם רשאים למסור למפלגות מידע על עצם ההצבעה.

ברוח זו, הקליניקה לפרטיות טוענת שבעל תפקיד בקלפי רשאי לעשות רק מה שקשור למטרות פעילותו. חברי ועדת הקלפי והמשקיפים נוכחים בקלפי כדי לנטרל הטיות פוליטיות; לא כדי לשרת את מפלגתם. אסור להם לתעד מידע ולהעבירו בלי הסמכה בדין.

19. סיעת הליכוד מזכירה שמכוח חוק הבחירות, תקנות הבחירות, הפסיקה, החלטות יושב ראש ועדת הבחירות ומליאת הוועדה ונוהג שקיים עשרות שנים – משקיף זכאי לראות את רשימת המצביעים ולסמן מי הצביע. בעבר תיעדו זאת ידנית. כיום נוהג תיעוד דיגיטלי, ואין בו משום שינוי של מהות המעשה. באין חיקוק שאוסר על המשקיפים לתעד את רשימת המצביעים, זכותם וסמכותם לעשות זאת.

סיעת ש"ס מתייחסת לנציגי המפלגות כאל שומרי סף של ההליך הדמוקרטי. תיעוד ההגעה לקלפי נלווה לשגרת ניהול יום הבחירות ולפיקוח עליו. התיעוד מאפשר לוודא שאין הצבעות כפולות, התחזות או פגם ברישום של ועדת הקלפי. המחוקק אסר מה שרצה לאסור; את תיעוד ההגעה להצביע – לא אסר. המעבר מתיעוד אנלוגי לדיגיטלי אינו משנה את הסמכות, אלא לכל היותר את הבקרה על הפעולה.

סיעת יהדות התורה מסתמכת על תקנה 45 לתקנות הבחירות לכנסת. לפיה, אפשר להכניס לקלפי טלפון נייד לצורך ניהול ההצבעה. ואכן, הדיווח על ההצבעה נעשה בטלפון נייד. התקנה (שתוקנה ב-2009) נועדה לאפשר נוהג רב-שנים זה. התקנה אינה אוסרת להעביר מידע, אלא לדבר בטלפון. המשקיף מפקח על עבודת ועדת הקלפי ומדווח למפלגה. הוא רשאי לנהל רישום מדויק על הנעשה בקלפי. הדיווח על מצביעים כלול בפיקוח על פעולת הקלפי כדי למנוע טעויות והצבעות כפולות.

ב.5. מנהג?

20. סיעת הליכוד טענה שבמשך שנים רבות נהגו נציגי המפלגות לדרוש בזמן אמת לשולחותיהן על זהות המצביעים. המעשה לא הוגדר מעולם כמעשה לא חוקי. כך נוצר נוהג מבוסס, רב-שנים, עקבי, מוכר, מיושם בידי כל הגורמים. נוהג כזה עשוי לרכוש מעמד נורמטיבי בדיני הבחירות.

לעומת זאת, עו"ד בן מאיר סבור שמנהג אינו מכשיר פעילות בניגוד לחוק.

ב.6. עניין נוגד לחשאיות ופרטיות

21. שלוש סיעות טוענות שגם אם החשאיות והפרטיות נפגעו, הדבר נעשה לתכלית בעלת חשיבות לא פחותה: לאפשר למפלגות לעודד הצבעה (עבור עצמן ובכלל).

סיעת הליכוד מציינת שחשיפת עצם ההצבעה מגשימה תכלית חשובה – העלאת שיעור ההשתתפות בבחירות. המפלגות רשאיות לפעול כדי להעלות את שיעור ההצבעה של תומכיהן ולהשיא את כוחן הפוליטי. שיקול זה אינו חיצוני להליך הבחירות. אחוז הצבעה נמוך יפגע בשוויון בבחירות.

סיעת ש"ס מוסיפה שרישום הבוחרים מאפשר למפלגות למקד מאמצים באלו שטרם הצביעו, וכך להעלות את אחוז ההצבעה. הגברת ההשתתפות בבחירות מחזקת את הלגיטימציה של הכנסת הנבחרת. הזכות של המפלגות להתארגן כוללת את היכולת לנהל מטה בחירות יעיל. בלי מידע על מצביעים תיאלץ המפלגה להקצות משאבים לגבי כל האוכלוסייה ולהרבות מטרד ציבורי (בהמרצת האוכלוסייה כולה, ולא רק אלו שטרם הצביעו).

סיעת יהדות התורה מזכירה שפנקס הבוחרים מועבר למפלגות, בין השאר, "לצורכי התמודדות בבחירות". תכלית זו כוללת מידע על הצבעה בפועל. בזכות הדיווח מהקלפי מגבירות המפלגות את שיעור ההשתתפות בבחירות. המפלגות יכולות לסייע למי שמתקשה או אינו יודע היכן הקלפי שלו. התועלת הרבה עולה על הפגיעה המועטה בפרטיות (אם יש פגיעה). בלי הדיווח יתקשרו המפלגות לכל בוחר ובוחר ויטרידו את הרבים (ויוציאו הוצאה כספית נוספת).

ב.7. מה סמכות ועדת הבחירות המרכזית או ראשה להורות לנציגי המפלגות מה לעשות?

22. עו"ד בן מאיר מזכיר שלוועדת הבחירות המרכזית סמכות "לביצוע הבחירות" (סעיף 15 לחוק הבחירות). לטענתו – וסיעת יש עתיד הצטרפה אליו – מכאן רשאית הוועדה ליתן הוראות לחברי ועדת הקלפי. לוועדה וליושב ראשה נתונה סמכות כללית להורות ככל הדרוש לשם המהלך התקין של ההצבעה. נוסף על כך, אפשר לתת הוראות כדי לשמור על טוהר הבחירות, למנוע הפרעה לבוחר,

ולשמור על הוראת סעיף 4 לחוק-יסוד: הכנסת בדבר חשאיות. לכל הפחות, קיימת סמכות עזר לוודא שהבחירות מתקיימות כדין ובחשאיות.

סיעת יש עתיד מוסיפה על כך שאם לא תהיה ליושב ראש הוועדה סמכות להסדיר את העניין, יִנָּצַר רִיק מנהלי, וזאת אין להלום בדיני בחירות. לפי סעיף 73א לחוק הבחירות לכנסת, יושב הראש רשאי לקבוע כללים על "סוגי עבודות או תפקידים" שמותרים בקלפי. פעולת חבר ועדה בניגוד לדין היא הפרעה לבחירות ולקידה שלא כדין – ואלו הן עבירות לפי חוק הבחירות לכנסת שליושב הראש סמכות לדון בהן לפי סעיף 17ב(א) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט–1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה).

הקליניקה לפרטיות רואה את סמכותה של ועדת הבחירות המרכזית "לביצוע הבחירות", כמקור סמכות להורות על הפסקת פעילות שחורגת מהסמכות כדין של בעלי התפקיד בקלפי.

היועצת המשפטית לממשלה סבורה שאם הדיווח אסור, כי אז ישנה סמכות ליתן הוראות לבעלי תפקיד במקום הקלפי בנוגע לפעילות במקום הקלפי. הסמכות היא חלק מהאחריות הכללית של הוועדה לבצע את הבחירות ולנהלן. רצוי שאת ההחלטה תקבל מליאת הוועדה, ולא יושב הראש.

סיעת העבודה מציינת – בלי נימוקים – כי ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית נתונה סמכות מלאה בסוגיה.

23. מן העבר השני, סיעת הליכוד טוענת שוועדת הבחירות המרכזית רשאית ליתן הוראות לחברי ועדות הקלפי ולמשקיפים רק כדי למנוע הפרעה לבחירות ופגיעה בחשאיות. עדכון מטה הבחירות בהליך ההצבעה, בחשאיות ובפרטיות – אינו דורש היתר. המחוקק אסר פעולות שונות בקלפי, אבל לא את התיעוד. מן הפן הדיוני, עו"ד בן מאיר ביקש צו מניעה, אבל תיעוד שמות מצביעים אינו מעשה עבירה לפי החוקים שבסעיף 17ב(א) לחוק דרכי תעמולה. ליושב הראש אין סמכות מנהלית מחוץ למה שנקבע בסעיף 17ב(א). טענות על הפרת דיני הגנת הפרטיות יש לברר בבית משפט מוסמך.

סיעת ש"ס גורסת שיושב ראש ועדת הבחירות מוסמך להוציא הוראות תפעול, למנוע תקלות ואי סדרים – לא לקבוע נוהל חדש שמשנה נוהג היסטורי ושמשפיע על איזון האינטרסים ביום הבחירות. לכל היותר, אפשר לקבוע כללי התנהגות; לא איסור גורף.

סיעת יהדות התורה מתבססת על עמדתה כי העברת המידע אינה אסורה, ומכאן שאין ליושב הראש סמכות למנוע אותה.

ב.8. השלמת טיעון

24. לאחר שהחלתי בבחינת הנושא וגיבוש ההחלטה, עלו במסגרתה שני מקורות שסברתי כי אולי יש בהם כדי להשפיע על ההכרעה. לכן התרתי לכל אלו שטענו בכתב, להתייחס למקורות אלו. מקור ראשון – סעיף 74(ג) לחוק הבחירות:

"מי שהצביע, תעביר ועדת הקלפי ברשימת הבוחרים, קו על שמו ועל יתר פרטיו, ותציין לצד שמו את שעת הצבעתו; בלי לגרוע מהוראות סעיף 79א [על שמירת מסמכי הבחירות], יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית או מי שהוא הסמיך לשם כך רשאי למסור מידע בדבר נוכחות במקום הקלפי שהוא חיוני לגוף חוקר לשם חקירה פלילית של עבירה לפי חוק זה, ובתקופת תוקפו של חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020 – למסור מידע כאמור שהוא חיוני למשרד הבריאות לשם עריכת חקירה אפדימיולוגית".

עו"ד בן מאיר טוען שסעיף 74(ג) יוצר הסדר שלילי – רק יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית (או מי שהסמיך לכך) רשאי למסור מידע (חיוני לגוף חוקר) על נוכחות בקלפי. בדומה, הקליניקה לפרטיות טוענת שהסעיף ממצה את האפשרות למסירת מידע ממקום הקלפי.

מנגד, סיעת יהדות התורה סבורה שסעיף 74(ג) עוסק בנסיבות שונות בכמה היבטים מהעברת מידע למפלגות על הצבעת בוחרים בזמן אמת. סיעת ש"ס טוענת שמחיקת שם בוחר היא פעולה גלויה וחשופה כדין לעיני הנוכחים במקום הקלפי – ולכן סעיף 74(ג) אינו אוסר לתעד אותה ולשלוח את המידע למפלגה. יתר על כן, הסעיף נוגע למסירת מידע לגופי חקירה – לא למסירת מידע לגוף שקשור להתמודדות בבחירות ושיש לו נציג במקום הקלפי.

היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות ציינו שסעיף 74(ג) אינו משפיע בהכרח על שאלת ההסמכה או ההיתר לפי דין לנציגי המפלגות במקום הקלפי להעביר להן מידע. לכן אין לראותו בהכרח כהסדר שלילי או הסדר ממצה.

25. מקור שני – הנחיות שהרשות להגנת הפרטיות שלחה בינתיים למפלגות לקראת הבחירות לכנסת ה-26. לפי סעיפים-קטנים 24.2–24.3 להנחיות, על מפלגה –

"להימנע מאיסוף ומכל שימוש במידע אישי מכל סוג, אשר חורגים מן המטרות להן הסכים האדם (נושא המידע) בעת שמסר את המידע על אודותיו. ... ככל שמפלגה מעוניינת לבצע איסוף מידע אישי אודות תומכים פוטנציאליים, לרבות באמצעות אפליקציה, המפלגה היא שנושאת באחריות למתן הודעה כדין לפי סעיף 11 לחוק בכל פניה המבוצעת מטעמה לאדם לשם איסוף מידע אישי. עליה להבהיר לכלל הפעילים והמשתמשים באפליקציה מטעמה כי חלה חובה לקבל את הסכמתו של כל תומך פוטנציאלי לאיסוף המידע אודותיו ולשימושים

בו (אלא אם מדובר במידע שלא נמסר על ידי התומך עצמו, אלא נגזר למשל מניתוח של המידע שהתקבל מפנקס הבוחרים).

עו"ד בן מאיר סבור שההנחיות מחייבות גם לגבי מסירת מידע ממקום הקלפי על עצם ההצבעה; אלא שלפי תקנה 45 לתקנות הבחירות, אסור לשוחח בקלפי על מה שאינו זיהוי המצביע ומהלך ההצבעה, ובכל מקרה אי אפשר לקבל הסכמה למסירת מידע על מי שלא הגיע להצביע. הקליניקה לפרטיות טוענת שההנחיות מחילות את הכללים הרגילים בדיני הפרטיות, ונדרשת הסכמה למסירת מידע על ההצבעה; אולם בפועל הסכמה במקום הקלפי – "חשודה" ותפריע למהלך ההצבעה.

לעומת זאת, סיעת יהדות התורה טוענת – בלי לדון במעמד הנורמטיבי של ההנחיות ובכך שעיקרן דיני הפרטיות, ולא בדיני הבחירות – שאין ללמוד מההנחיות לענייננו; מוסדר בהן פנקס הבוחרים בלבד, וממילא הצבעה אינה מידע ש"נמסר" בידי הבוחר. סיעת ש"ס רואה את סעיפים 24.2–24.3 כהוראות לגבי איסוף מידע על תומך אפשרי במפלגה, ולא לגבי הצבעה בקלפי (שממילא נחשבת לנתון גלוי).

היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות הבהירו שסעיפים 24.2–24.3 חלים במצב שבו מידע אישי נאסף בהסכמה, ולא כאשר המידע נאסף מכוח הסמכה או היתר לפי דין – וכזכור, היועצת והרשות לא הביעו עמדה בשאלה ההסמכה או ההיתר.

9.ב. עוללות

26. שתי סיעות העלו טענות סף כלפי עו"ד בן מאיר: סיעת יהדות התורה – שיהוי, בכך שלא פנה מייד לאחר הבחירות האחרונות לכנסת, בסוף 2022, ובינתיים כבר נערכו המפלגות לבחירות באמצעות מנגנון הדיווח מהקלפי; סיעת הליכוד – העדר פנייה מוקדמת לרשות להגנת הפרטיות.

אמר כבר עתה: מאחר שלפני פנייה שאינה (בהכרח) עתירה משפטית, דין טענות הסף – להידחות. אף אם יש מקום לדון בשיהוי גם כחלק משיקול דעת מנהלי, הרי שעו"ד בן מאיר פנה די זמן – כתשעה חודשים – לפני מועד הבחירות המתוכנן כדי לאפשר למפלגות להיערך בהתאם. וממילא, לא הוסבר מדוע ההודעה מהקלפי על מימוש זכות הצבעה, היא רכיב חיוני בהיערכות לבחירות עד שאי אפשר בלעדיו (או שנדרשות התאמות רבות להעדרו).

27. סיעת ש"ס מבקשת כי, אם יִדָּחוּ טענותיה ויִּנָּתֵן צו נגד מסירת מידע מהקלפי, יש להגביל את היקפו – לא איסור מוחלט, אלא הגבלת הרשאות, חובה למחוק את המידע שנמסר, ועוד. גם אם הדיווח הדיגיטלי (להבדיל מהדיווח האנלוגי בעבר) מגביר סיכונים לפרטיות, יש להסדיר את השימוש בו; לא לבטל את כולו.

28. היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות מציינות שהיחס בין דיני הבחירות לדיני הגנת הפרטיות מעורר שאלות רבות ורחבות. כדי להשיב עליהן, מוטב להקים ועדה ציבורית לבחינת הנושא כולו, במקום להכריע בסוגיה הנקודתית שמתעוררת בפנייה זו.

עו"ד בן מאיר טען שיש להכריע בפנייתו, ולא להסתפק בהקמת ועדה ציבורית.

ג. דיון

ג.1. מבוא

29. כמה סוגיות דורשות הכרעה. חלקן – שאלות סמכות: האם גוף כלשהו מוסמך להורות לנציגי המפלגות בקלפי מה (לא) לעשות בקשר עם המידע הנוגע לנוכחות בוחר בקלפי? אם כן, מיהו? אחרות – שאלות מהות: האם העברת המידע מפירה את עקרון חשאיות הבחירות? האם העברת המידע מפירה את דיני הגנת הפרטיות? האם שיקולים נוגדים של דיני הבחירות גוברים על החשאיות והפרטיות? האם קמה ונהייתה הסתמכות למפלגות? לרוב רצוי להכריע ראשית בשאלת הסמכות, שהרי בלעדיה אין כלל מקום לדון בעניין. 'סמכות תחילה, ושיקול דעת אחריה'. אולם במקרה זה מצאתי לנכון לפתוח בשאלת המהות. כפי שאסביר, לשאלת סוג ההפרה יש השפעה על שאלות הסמכות.

30. כאמור, נטען שהעברת מידע על נוכחות בוחר בקלפי לצורך הצבעה מפירה שני דינים: חשאיות הבחירות והגנת הפרטיות. אשר לראשון, סעיף 4 לחוק-יסוד: הכנסת מורה: "הכנסת תבחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות ויחסיות, לפי חוק הבחירות לכנסת; אין לשנות סעיף זה, אלא ברוב של חברי הכנסת". התיבה "חשאיות" לגבי בחירות לפי חוק יסוד אחר נדונה לאחרונה בבג"ץ 12634-06-26 רסלר נ' הכנסת (2.7.2026) (להלן: עניין הבחירות למבקר המדינה)). אולם השאלה האם תיעוד נוכחות בוחר בקלפי ועובדת הצבעתו או נסיבותיה (שעת הצבעה וכדומה) פוגעים בחשאיות, לא זכתה לדיון מעמיק ולהכרעה (על החשאיות בבחירות לכנסת ראו בהקשרים אחרים רע"א 414/94 מרעי נ' ועדת הבחירות למועצה המקומית פרדיס, פ"ד מח(4) 421 (1994); בג"ץ 6601/95 שמגר נ' ראש המטה הכללי, פ"ד מט(5) 244, 240 (1996); תב"ם 23/01 סיעת ישראל אחת נ' מעריב אינטרנט בע"מ, פ"ד נה(3) 174, 184 (2001); בג"ץ 2162/20 כץ נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23, פסקה 28 (2.4.2020). השוו לדינונים לגבי חשאיות בבחירות לרשויות המקומיות: המר' (מחוזי חי') 93/61 יורמן נ' ועדת הבחירות למועצה המקומית רכסים, פ"מ כו 147 (1961); ת"ה (מחוזי ת"א) 10640/69 אליאס נ' ועדת הבחירות המקומית, עקרון (1.12.1969); בר"ם 3235/09 עמאש נ' מנהל הבחירות למועצה המקומית גסר אלזרקא, פסקה 29 (1.3.2011); בג"ץ 5282/18 שוב נ' שר הפנים (23.8.2018); עמ"ן (מחוזי נה"נ) 7285-03-24 אמרוסי נ' מנהלת הבחירות למועצה מקומית מגדל, פסקות 61–65 (23.3.2024)).

בהקשר שלנו, לפני שנים אחדות ציין קודמי, המשנה לנשיאה מלצר: "האם החששות בבחירות משתרעת גם על הידיעה כי פלוני בחר אם לאו, זוהי שאלה נכבדה שטרם הוכרעה בפסיקה, וטעונה עוד ליבון ואינני רוצה לקבוע בה מסמרות" (ה"ש 7/22 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' הליכוד – תנועה לאומית ליברלית, פסקה 60 (26.8.2019) (להלן: עניין המצלמות)). השופט הנדל הוסיף על כך כהנה וכהנה שאלות קשורות – ואף הוא נמנע מלהכריע בהן (עניין אלקטור א, בפסקה 6). השופט עמית דן בקצרה בסוגיה – ונמנע מהכרעה בה, מאחר שלא הייתה דרושה לעתירה שלפניו (עניין אלקטור ג, בפסקות 16–17). גם הפעם הזו אין צורך לטעת מסמרות בעניין. נוכח המסקנה בנוגע לדיני הגנת הפרטיות – שאלת החששות אינה דורשת תשובה גם במקרה זה. אעבור אפוא לסוגיה זו.

2.2. דיני הגנת הפרטיות

2.2.א. כללי

31. הזכות לפרטיות, כבר נפסק, נחשבת ל"אחת מזכויות העל המבססות את הכבוד והחירות להן זכאי אדם כאדם, כערך בפני עצמו" (ע"פ 5026/97 גלעם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 לפסק הדין של השופט אריאל (13.6.1999)). "הזכות לפרטיות היא מהחשובות שבזכויות האדם בישראל. שורשיה נעוצים עמוק במורשתנו היהודית. היא מתבקשת, אפוא, מערכה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית גם יחד" (בג"ץ 6650/04 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי בנתניה, פ"ד סא(1) 581, 595 (2006) (הפניות וציטוט הוסרו)). כמה הצדקות לה:

"הפגיעה בפרטיות הריהי פגיעה בכבודו של האדם, ברווחתו, ביכולת המימוש העצמי. ... הזכות לפרטיות נתפסת כבסיס לרווחת החיים של הפרט; כחיונית להבטחת מערכות יחסי אומן בין אנשים, ובמיוחד מערכות יחסים אינטימיות; כאמצעי להבטחת חיי קהילה נאותים; כבסיס לקיומו של משטר דמוקרטי" (ע"א 8954/11 פלוני נ' פלונית, פ"ד סו(3) 691, 734, 736 (2014) (להלן: עניין הספר)).

כפי שהסברתי שם, לזכות לפרטיות קשר למשטר הדמוקרטי עצמו:

"המשטר הדמוקרטי דורש אף הוא את קיומה של הזכות לפרטיות. קיומו של מרחב חיים פרטי שאינו נמצא תחת עינה הפקוחה של המדינה, הוא הכרחי לקיומה של חברה פלורליסטית המעניקה דרור למגוון הקולות בקרבה. ביקורת פוליטית לא תצמח במקום שחיי האדם מנוטרים בו באמצעים שונים. קיומו של מרחב פרטי הוא הכרחי לפיתוחן של עמדות ייחודיות אשר יוכלו לקבל בהמשך ביטוי פוליטי. עמדה זו הוכרה בעבר בבית משפט זה, אשר קבע כי הזכות לפרטיות היא 'אחת החירויות המעצבות את אופיו של המשטר בישראל כמשטר דמוקרטי' ... ודוקו: הזכות לפרטיות אינה משרתת רק את האדם כאדם. נודעת

לה משמעות חברתית נרחבת, יותר מזכותו של הפרט. מעלתה גדולה וחשובה לעצם קיומה של החברה האנושית" (שם, בעמ' 740).

32. הזכות לפרטיות מעוגנת בשני מקורות עיקריים בישראל. ראשית, סעיף 7(א) לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע: "כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו". שנית, חוק הגנת הפרטיות מסדיר – והסדיר עוד לפני חקיקת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו – מהי פגיעה בפרטיות, את האיסור בעניין, הסדרים מיוחדים למאגרי מידע, ועוד. כל אחד ממקורות אלו עשוי לזרוע את אורו על ענייננו. עם זאת, דיינו בחוק הגנת הפרטיות – מאחר שנמצא בו הסדר הולם לסוגיה.

ג.2.ב. המידע הפרטי בענייננו

33. חוק הגנת הפרטיות אינו מגדיר מהי פרטיות, "מפאת הקושי במתן הגדרה ברורה וממצה לביטוי זה" (דברי ההסבר לסעיף 2 להצעת חוק הגנת הפרטיות, התש"ם–1980, ה"ח 206, 207). חלף זאת, החוק מגדיר מהו מידע אישי שהחוק מגן עליו, וסעיף 2 לחוק מונה פעולות שונות שייחשבו לפגיעה בפרטיות. במהלך השנים חלו שינויים בהגדרות ונוספו לחוק הוראות לגבי מידע אישי שראוי להגנה מיוחדת – בהקשר של מאגרי מידע. "מידע אישי" לעניין זה הוא "נתון הנוגע לאדם מזוהה או לאדם הניתן לזיהוי" (הגדרת המונח בסעיף 3 לחוק. נוסף בסעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 13), התשפ"ד–2024, ס"ח 1430, 1431). חוק הגנת הפרטיות מגן על כל מידע אישי בקשר למאגרי מידע. אולם החוק מתייחס באופן מיוחד לסוג מסוים של מידע אישי – "מידע בעל רגישות מיוחדת". החוק קובע לגביו חובות נוספות ומחמירות, בהן חובות הנוגעות לרשות להגנת הפרטיות על מאגר מידע הכולל מידע בעל רגישות מיוחדת לגבי כמות מסוימת של בני אדם; חובת מינוי ממונה על הגנת הפרטיות אצל בעל שליטה במאגר מידע שעיסוקו העיקרי כולל עיבוד מידע בעל רגישות מיוחדת בהיקף ניכר (סעיפים 8א(ב), 17ב(4) לחוק הגנת הפרטיות). התוספת השלישית לחוק הגנת הפרטיות ותקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז–2017, קובעות הנחיות לגבי רמת האבטחה הנדרשת להגנת מאגר מידע הכולל מידע בעל רגישות מיוחדת, בהתאם לסיווג המאגר. בעבר הוגדר "מידע רגיש", בין השאר "נתונים על ... דעותיו" של אדם (סעיף 3(3) לחוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 4) (מאגרי מידע), התשנ"ו–1996, ס"ח 290, 290). כאמור, לאחרונה הוחלפה ההגדרה ב"מידע בעל רגישות מיוחדת", דוגמת "מידע אישי על דעותיו הפוליטיות או אמונותיו הדתיות של אדם או השקפת עולמו" (פרט 7) להגדרת המונח בסעיף 3 לחוק הגנת הפרטיות. נוסף בסעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 13), התשפ"ד–2024, ס"ח 1430, 1432). ברי כי דבר נוכחותו של אדם בקלפי, עצם הצבעתו ונסיבותיה – הם נתונים אישיים הנוגעים לאדם מזוהה, ועל כן נחשבים למידע אישי כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, ובהתאם הגנות חוק הגנת הפרטיות ודרישותיו חלות עליהם. באשר למידע בעל רגישות מיוחדת, ניתן לטעון כי עצם ההצבעה (וליתר דיוק: עצם הטלת מעטפה לקלפי) ועצם נוכחותו של

מצביע בקלפי לצורך מימוש זכותו להצביע, אינם מלמדים בהכרח על דעות פוליטיות או על השקפת עולם. ראשית, תוכן ההצבעה אינו גלוי. שנית, אדם רשאי גם להכניס למעטפה פתק לבן, פתק הצבעה ריק, בלי להביע עמדה בעד רשימה כלשהי – ועל כן ההצבעה לעצמה אינה מלמדת אפילו שיש לו עמדה פוליטית כלשהי בשאלה האם להצביע בבחירות לגוף העניין (על הפתק הלבן ואי הבאתו במניין הקולות ראו בג"ץ 3895/96 טל נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ולראש הממשלה, פ"ד נ(3) 45 (1996) (להלן: עניין 7)). עם זאת, דומני כי עצם ההצבעה הריהי קרובה למדי לדעה פוליטית ולהשקפת עולם. בנסיבות מסוימות, למשל בקלפיות שבהן רוב המצביעים הצביעו לרשימה מסוימת או לרשימות מגוון פוליטי מסוים, או בקלפיות שבהן מספר המצביעים בפועל נמוך, אפשר יהיה להסיק בקירוב משמעותי מסקנות באשר להשקפת עולמו של המצביע ולדעותיו הפוליטיות, מעצם הנתון בדבר הצבעתו בפועל בקלפי זו. הבחירה לבחור – אף לה נודעת משמעות בקהילות רבות שבהן מופעל על הבחור לחץ לבחור (למשל קהילות מובחנות, חברים בוועד מסוים או במשפחה יחודית). על כן יש לראות במידע על נוכחות בקלפי ועל עצם הצבעתו של אדם, חלק מהעניינים שהזכות לפרטיות חלה עליהם, ויתכן שבנסיבות מסוימות מידע כאמור אף יחשב ל"מידע בעל רגישות מיוחדת", על כל המשתמע מכך.

34. חלק מהסיעות טענו שעצם ההצבעה אינו מידע פרטי או חסוי. הרי אדם ניגש לקלפי, למקום ציבורי – ושם רואים אם הצביע. גם בדרך אל הקלפי רואים אותו ברחובה של עיר. הלזאת יקרא מידע פרטי? הטענה – יפה, אך בסופו של דבר אינה משכנעת. הבחור מעוניין לממש את זכותו לבחור – זכות יסוד חוקתית, מעוגנת במפורש בחוק-יסוד: הכנסת, ניצבת בבסיס החיים הדמוקרטיים, מאפשרת להשפיע על התנהלות המדינה, על חיי היומיום, על העתיד, על זכויות אחרות. זכות זו – ניתנת למימוש רק בקלפי ביום פלוני (להוציא חריגים שאינם חלים על הרוב המוחלט של אזרחי המדינה) (סעיפים 90(ג), 99(א) ו-116 לחוק הבחירות). אם עצם הבחירה נכלל בגדרי הזכות לפרטיות, ואין דרך אחרת לממש את הזכות העילאית לבחור – הרי שהימצאות במקומות שברגיל יחשבו למקומות ציבורי, לא תפגע בפרטיות לגבי עצם הבחירה. יתרה מזאת, ביום הבחירות מקום הקלפי אינו עוד מקום פומבי כרחובה של עיר, שכן בשעת ההצבעה לא יימצא אדם במקום הקלפי זולת בעלי התפקידים הנקובים בחוק, והבחור שהותר לו להיכנס לצורך ההצבעה (סעיף 73 לחוק הבחירות). אשר לנוכחים במקום הקלפי – אותם יש לפגוש כדי לממש את הזכות לבחור. נוכחותם בקלפי היא במילוי תפקידם לצורך הבחירות: ניהולן והפיקוח עליהן על-פי המוגדר בחוק, ולא לשם סיוע לרשימות המועמדים במאמצייהן להמריץ בוחרים.

35. לא רק מימוש הזכות לבחור נחשב למידע פרטי. גם נסיבות ההצבעה עשויות להיחשב למידע פרטי. תחילה, מקום ההצבעה. מי שמצביע בקלפי רגילה שבאזור הקלפי שלו, אין בכך רבותא. אולם מי שמצביע בקלפי מיוחדת – לא פעם אפשר ללמוד עליו מידע פרטי. מי שמצביע בקלפי לאנשים

המוגבלים בניידות (סימן 68א לחוק הבחירות), סימן הוא לכך שאותו אדם מוגבל בניידות, כלומר זהו מידע שנוגע "למצב בריאותו" של אדם (סעיף 2(11) לחוק הגנת הפרטיות). אישה שמצביעה בקלפי כזו – אפשר גם שהיא שוהה במקלט לנשים מוכות (סעיף 68ב לחוק הבחירות). עובדה זו נוגעת "לצנעת חיי[ה] האישיים" (סעיף 2(11) לחוק הגנת הפרטיות), וההיסק לגבי הסביבה שהמקלט נמצא בה – עלול לסכן את ביטחונה, ומובן מדוע מבחינתה מדובר בעניין פרטי. בדומה, הצבעה בקלפי בבית חולים או במוסד לאנשים המוגבלים בניידות (פרק י' 3 לחוק הבחירות) עשויה ללמד על מצב בריאותו של המצביע; הצבעת אסיר בקלפי בבית סוהר ועציר בקלפי בבית מעצר (פרק י' 1 לחוק הבחירות) מלמדת עליהם נתון אישי.

36. נסיבה נוספת – שעת ההצבעה. מידע היכן היה אדם בשעה מסוימת, בהצטרפו למידע האישי הרב הנוסף על אותו אדם שמצוי בידי המפלגות, כגון שעת ההצבעה שלו במערכות בחירות קודמות – עשוי ללמד עליו פרטים שונים. גם בו יש, ולו במידה מסוימת, היבט של מידע אישי.

37. שתי נסיבות אלו לא נדונו בכתבי הטענות שלפניי. בהליך שיפוטי רצוי מאוד להיזהר מפני "את פתח לו" מצד בית המשפט לגבי טיעון שצדדים לא העלו (רע"א 73497-06-25 רשות הפיתוח נ' קסאט R. v. Mian, 2014 SCC 54, [2014] 2 S.C.R. 689; Resler v. Anglin, 2026 SCC 23, (2.6.2026); [111]–[119]; Clark v. Sweeney, 607 U.S. 7 (2025); Margolin v. Nat'l Ass'n of Immigr. (Judges, 146 S. Ct. 1285 (2026)). אולם ההליך שלפניי – אינו הליך שיפוטי רגיל. על כן ניתן לשקול בו גם נתונים ממקורות עצמאיים. שתי הנסיבות האמורות – מקום ההצבעה וזמנה – הן נתונים קבועים וברורים. ההיסק המשפטי לגביהן – אף הוא אינו רחוק.

ג.2.ג. ההגנה על המידע הפרטי בענייננו

38. עצם ההצבעה ונסיבותיה נחשבים למידע פרטי, לנתונים שהזכות לפרטיות – המוגנת בחוק הגנת הפרטיות – חלה עליהם. איזו הגנה מעניק להם חוק זה? סעיף 2 מונה מקרים של "פגיעה בפרטיות". פסקה (9) עוסקת ב"שימוש בידעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה". הוראה זו מדגימה את עקרון צמידות המטרה, ולפיו ניתן להשתמש במידע פרטי רק למטרה שלשמה נמסר. כאמור, ההצבעה בבחירות ונסיבותיה הן "עניניו הפרטיים של אדם". כל הנמצאים במקום הקלפי – עובדי ועדת הבחירות המרכזית ונציגי הסיעות והמפלגות – יודעים פרטים אלו רק מחמת ביצוע תפקידם בבחירות, במקום הקלפי, במילוי תפקידם שהוגדר בחוק. לכאורה, הידיעה על ההצבעה ונסיבותיה לא "נמסרה" להם – הם נכחו כשהתרחש אירוע. אולם גישה זו – פשטנית. ראשית, הבוחר מגיע ומוסר, באומר או במסמך, את פרטי ההזדהות שלו (שחוק הגנת הפרטיות חל עליהם) לשם זיהוי. שנית, אין חובה לכך שידיעה תימסר דווקא במילים. פעולת ההצבעה – ההגעה

למקום הקלפי, קבלת מעטפה, כניסה אל מאחורי הפרגוד, יציאה ממנו והטלת המעטפה הסגורה אל תיבת הקלפי – מוסרת בהתנהגות, ולא במילים, את המידע על כך שאותו אדם ביצע את הפעולה הנדרשת בקלפי, היכן ומתי. כך יודעים חברי ועדת הקלפי ומזכירי ועדת הקלפי לסמן את פרטי המצביע; כך יודעים המשקיפים שאותו אדם הצביע. אין צורך שיכריזו "הצבעתי", כמעיד על עצמו; הצבעתו – הצבעה כשרה גם כך, בבחינת 'When you have to vote, vote, don't talk' (לפי טוקן רמירז ב-The Good, the Bad and the Ugly (PEA 1966)).

39. כאשר אדם נדרש למסור מידע אישי כתנאי למימוש זכות – ובענייננו מימוש זכות היסוד לבחור – הוא מצוי במצב תלות המצמצם את יכולתו לבחור אם להיענות לדרישה וכך לוותר על זכותו לפרטיות, אף היא זכות יסוד (ראו והשוו ע"א 8189/11 ד"ר נ' מפעל הפיס, פסקה 34 (21.2.2013); מיכאל בירנהק פרטיות חוקתית 381–383 (2023); מיכאל בירנהק ועמרי רחום-טוויג פרטיות מידעית 185–186 (2026)). לכן כאשר בוחנים את עקרון צמידות המטרה במצבים אלו, יש להגדיר אותה מטרה הגדרה ממוקדת ומצומצמת, המכוונת קרוב ככל האפשר לליבת הזכות שלשם מימושה נמסר המידע האישי. בענייננו מדובר במידע אישי הנמסר כאמור לשם מימוש זכותו של הבוחר וקיום הליך הבחירות עצמו באופן תקין ובהתאם לדין. ברי כי הבוחר אינו מתכוון למסור את המידע לצורך הגשמת מטרותיה של מפלגה זו או אחרת, גם אם יתכן שמטרות אלו מצויות בתחום דיני הבחירות במובנם הרחב (בלי לקבוע מסמרות בשאלה זו).

40. עצם ההצבעה ונסיבותיה נחשבים אפוא לידיעה על ענייניו הפרטיים של המצביע שנמסרה לבעלי התפקידים במקום הקלפי. נמסרה להם – לשם מילוי תפקידם בבחירות: חברי ועדת הקלפי ומזכירי ועדת הקלפי משתמשים בה כדי לסמן את המצביע ולוודא שלא יצביע שנית; המשקיפים משתמשים בה כדי לדעת שאותו אדם הצביע, אולי כדי לסמן זאת לעצמם – ובעיקר כדי לפקח שהליך הבחירה התנהל כדין, ואולי כדי למנות את מספר הבוחרים שהצביעו אל מול מספר מעטפות ההצבעה שהוצאו מתיבת הקלפי לאחר סיום ההצבעה. אלו הן תכליות מסירת המידע, תכליות כשרות בהתאם לדיני הבחירות. לעומת זאת, כשחבר ועדת קלפי או משקיף מוסר את המידע ביישומון למפלגה, מפלגה שנחשבת ל"אחר" לעניין סעיף 2(9) – מטרתו שונה. אני מוכן להניח שבמקרים נדירים ימסרו את המידע כדי לדווח למפלגה על תקלה בהליך ההצבעה באותה קלפי. אלו עשויות להיות מטרות כשרות, אולי אפילו חלק מהמטרות המקוריות שלשמן נמסר המידע לאותם בעלי תפקיד (בעיקר המשקיף). אולם העניין העומד על הפרק כאן עוסק במקרה אחר. במקרה זה מוסרים את המידע לצורך המרצת בוחרים, או כדי לחסוך פנייה לאותו מצביע. לא נאמר מראש למצביע שכך יעשו; לא שאלו אותו אם ברצונו שימסרו את המידע עליו. אולי ישמח שלא יטרדוהו בהמשך היום – אולם אי אפשר להניח מראש שיסכים למסירת מידע בלי קבלת הסכמתו מדעת לצורך זה. יתכן שאינו מעוניין שידעו על עצם

הצבעתו או על נסיבותיה, וסיבותיו עימו; יתכן שיכעס על כך שהמפלגה יודעת את פרטיו; יתכן שסיבותיו אחרות. כך או כך, שימוש במידע או מסירתו לאחר (המפלגה שהמידע מועבר אליה) למטרה אחרת מזו שלשמה נמסר – עונים על תנאי סעיף 2(9). על כן יש לראות בה "פגיעה בפרטיות" לצורך חוק הגנת הפרטיות (השוו למיכאל בירנהק מרחב פרטי: הזכות לפרטיות בין משפט לטכנולוגיה 320 (התשע"א) ("אדם שמוסר את שמו לאחר למטרה מוגדרת, והאחר חושף את הפרטים, הרי הוא מפר את העיקרון [של צמידות המטרה] ופוגע בפרטיות")).

41. ב-26 במאי 2026 הפיצה הרשות להגנת הפרטיות הנחיות למפלגות לקראת הבחירות לכנסת ה-26. בסעיפים-קטנים 24.2–24.3 נכתב שמפלגה חייבת –

"להימנע מאיסוף ומכל שימוש במידע אישי מכל סוג, אשר חורגים מן המטרות להן הסכים האדם (נושא המידע) בעת שמסר את המידע על אודותיו. ... ככל שמפלגה מעוניינת לבצע איסוף מידע אישי אודות תומכים פוטנציאליים, לרבות באמצעות אפליקציה, המפלגה היא שנושאת באחריות למתן הודעה כדין לפי סעיף 11 לחוק בכל פניה המבוצעת מטעמה לאדם לשם איסוף מידע אישי. עליה להבהיר לכלל הפעילים והמשתמשים באפליקציה מטעמה כי חלה חובה לקבל את הסכמתו של כל תומך פוטנציאלי לאיסוף המידע אודותיו ולשימושים בו (אלא אם מדובר במידע שלא נמסר על ידי התומך עצמו, אלא נגזר למשל מניתוח של המידע שהתקבל מפנקס הבוחרים)".

לכאורה, מכך ניתן ללמוד שגם הרשות להגנת הפרטיות סבורה שמידע אישי בענייני בחירות כפוף לדרישת צמידות המטרה, וכאמור סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות מגלם דרישה זו. ביקשתי מאת הגורמים המגיבים להתייחס לסוגיה זו. טענותיהם מופיעות לעיל. הרשות להגנת הפרטיות מסרה שסעיפים-קטנים אלו אינם חלים במקום שיש הסמכה בדין, היתר בדין או הסכמה של נושא המידע, ושאינן בהם כדי להשפיע על שאלות ההסמכה וההיתר בדין לנציגי המפלגות. 'מכלל לאו אתה שומע הן' – דומה שמכאן נלמד כי אם אין מקור סמכות בדין ולא ניתנה הסמכה מדעת, חל עקרון צמידות המטרה במלוא עוצמתו. בלי להיכנס לשאלת המעמד הנורמטיבי של הנחיות הרשות, יש כאן תנא דמסייע לקביעה שלפיה סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות, כשלעצמו, אוסר על נציגי המפלגות במקומות הקלפי להעביר למפלגות מידע על זהות המצביעים ועל נסיבות הצבעתם, לצרכים הפוליטיים של המפלגות.

42. אם כן, לפנינו פעולה שבאה בגדר סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות, ועל כן יש לראותה כפגיעה בפרטיות. פגיעה בפרטיות אסורה – אלא בהסכמת מושא המידע (סעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות). פגיעה בפרטיות נחשבת לעוולה אזרחית, ובענייננו – גם לעבירה פלילית, והכול אלא אם כן אין ממש בפגיעה (סעיפים 4–6 לחוק הגנת הפרטיות). נוכח החשיבות הרבה של המידע בענייננו, מידע שלכל הפחות קרוב להיות "מידע בעל רגישות מיוחדת", ועל רקע ההיקף הנרחב של העברת המידע – הפגיעה

בפרטיות במקרה זה, יש בה ממש. עם זאת, חוק הגנת הפרטיות מונה הגנות ופטורים. האם איזה מהם חל כאן?

ג.2.1. אין הגנות ופטורים

43. מבין ההגנות שמפורטות בסעיף 18 לחוק הגנת הפרטיות, אחדות עשויות לכאורה לחול כאן:

א. סעיף-קטן 18(1) עוסק ב"פרסום שהוא מוגן לפי סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965". סעיף 13(9) לחוק איסור לשון הרע עניינו "פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור". לא הופניתי למקור חובה על נציגי המפלגות למסור מידע על מצביעים, ודאי לא מידע לצורך פוליטי של המפלגה. בדומה, אין רשות מוסמכת כדין שחייבה לעשות זאת או התירה את מסירת המידע. להבדיל, חברי ועדת הקלפי ומזכירי ועדת הקלפי מוסרים אותו מידע בדיוק – הרשימות של אלו שהצביעו – לוועדת הבחירות האזורית, וזו מעבירה אותו לוועדת הבחירות המרכזית, כדי שתבחן אם אדם הצביע יותר מפעם אחת. העברה זו נדרשת לפי תקנות 93–100 לתקנות הבחירות.

ב. סעיף-קטן 18(2) מגן על מי שפגע בפרטיות בתום לב בנסיבות שונות. הראשונה היא "לא ידע ולא היה עליו לדעת על אפשרות הפגיעה בפרטיות" (סעיף-קטן 18(2)(א)). לא נטען שנציגי המפלגות אינם מודעים – בפועל או בכוח – לפגיעה בפרטיות. על כל פנים, לאחר החלטתי זו, יתקשו לטעון זאת. בהערת אגב, ספק גדול עוד יותר אם המפלגות אינן מודעות לאפשרות הפגיעה בפרטיות, לאחר פרסומן של הנחיות הרשות להגנת הפרטיות למפלגות האמורות, ובוודאי לאחר עתירות קודמות בעניין – ויתכן שאפשר לראות בהן משום "מבצעות באמצעות אחר" אם נציגיהן אינם ערים לפגיעה האפשרית.

ג. חלופה אחרת לפגיעה בתום לב היא "הפגיעה נעשתה בנסיבות שבהן היתה מוטלת על הפוגע חובה חוקית, מוסרית, חברתית או מקצועית לעשותה" (סעיף-קטן 18(2)(ב)). שוב, לא הופניתי למקור חובה מתאים – ולכל היותר מדובר בפעולת רשות, שהנציגים והמפלגה בוחרים לעשות.

ד. החלופה הבאה מדברת במצב שבו "הפגיעה נעשתה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הפוגע" (סעיף-קטן 18(2)(ג)). הפוגע הישיר – הוא נציג המפלגה במקום הקלפי. לו אין עניין אישי בהמרצת מצביעים. למפלגה, הפוגעת העקיפה, יש עניין אישי בהמרצת מצביעים, אפילו יתכן כי מדובר בעניין אישי כשר. אולם אין מדובר בהגנה על עניין זה; אין סכנה שבלעדי העברת

המידע לא תוכל המפלגה להמריץ בוחרים. לכל היותר יש כאן יעול תהליכים פנימיים: חיסכון בהודעות לאלו שכבר הצביעו. גם בלעדי העברת המידע יכולה המפלגה לשלוח הודעות לכל בעלי זכות הבחירה שבמאגריה – בהתאם למידע הפנקס שקיבלה לפי חוק ולמטרה זו בדיוק.

ה. סעיף-קטן 18(3) מעניק הגנה אם "בפגיעה היה ענין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות הענין, ובלבד שאם היתה הפגיעה בדרך של פרסום – הפרסום לא היה כוזב". המפלגה ונציגיה עשויים לטעון שעניין ציבורי, קידום הזכות להיבחר, מצדיק את העברת המידע. הזכות להיבחר – קבועה בסעיף 6 לחוק-יסוד: הכנסת. הן נוכח המקור הנורמטיבי, הן נוכח החשיבות הרבה של הזכות, יש לפרש את חוק הגנת הפרטיות כך שלא יסתור זכות זו – וכך שהפטור יחול. על כך אשיב בשתיים. ראשית, גם הזכות לפרטיות מעוגנת בחוק יסוד, כאמור (על איזון בין הזכות לפרטיות לזכות יסוד אחרת, שם זכות שאינה נזכרת במפורש בחוק יסוד, ראו עניין הספר, בעמ' 763–766). שנית וכןגזרת מכך, יש לבחון במקרה זה את הפגיעה בכל אחת מהזכויות, וכך לקבוע הן את האיזון ביניהן, הן מהו העניין הציבורי בנסיבות אלו. על הפגיעה בפרטיות – עמדת. מידע אישי, בנסיבות מסוימות גם מידע בעל רגישות מיוחדת, עלול להימסר לגורמים שאינם מוסמכים לקבלו. הפגיעה בפרטיות – רבה, קרובה יותר לליבת הזכות מאשר לשוליה. לעומת זאת, הפגיעה בזכות להיבחר – אגבית ומועטה, לכל היותר. ניטל מהרשימות כלי להפריד במדויק בין בוחרים שהצביעו לאלו שטרם עשו כן. הרשימה עדיין מסוגלת ליצור קשר עם כל הבוחרים – כל הבוחרים כולם או כל הבוחרים שלפי הנתונים שבידיה צפויים להצביע עבורה – באופן שהמחוקק התכוון מראש להתיר לה קשר זה עם הבוחרים, באמצעות העברת המידע מפנקס הבוחרים. בחשבון הכולל – פגיעה רבה וקשה בזכות לפרטיות מול פגיעה מועטה וקלה בזכות להיבחר – כפות המאזנים נוטות במובהק לעבר הזכות לפרטיות (נוכח תוצאה זו אין צורך לבחון אם אותה פגיעה נטענת בזכות להיבחר אכן נחשבת לפגיעה בזכות חוקתית. ראו נעם סולברג ועמרי גולדוין "מועט המחזיק את המרובה: על היקף התפרשותן של הזכויות החוקתיות" משפטים נה (עתיד להתפרסם)).

התוצאה עד כאן – ההגנות בסעיף 18 אינן חלות (נמנעתי מלדון בהגנות שלפי תנאיהן ברור שאינן חלות; גם לא הופנית אליהן בטיעוני הסיעות).

44. הפטורים בסעיף 19 לחוק הגנת הפרטיות נתונים לרשות ביטחון (סעיפים-קטנים (ב)–(ג)) או על "מעשה ש[הפוגע] הוסמך לעשותו על פי דין" (סעיף-קטן (א)). חברי ועדת הקלפי הוסמכו לבצע פעולות שונות בקלפי – לצורך ניהול הבחירות; לא לצורך סיוע למטרותיהן של הסיעות או המפלגות ששלחו אותם. המשקיפים אף הם פועלים בקלפי כדי לפקח שתתנהל כדין וכראוי; לא למען המרצת בוחרים. חוק הבחירות אינו מסמך מי מהם למסור מידע על בוחרים או על נוכחותם בקלפי או על עצם

הצבעתם, לצורך התמודדות בבחירות. אשר לטענה בדבר מידע פנקס שנמסר למפלגה או לסיעה "לצורכי התמודדות בבחירות ולצורכי קשר עם ציבור הבוחרים" (סעיף 39(ג) לחוק הבחירות) – אין בה כדי לסייע. ראשית, את המידע מוסר שר הפנים (במועד מוקדם יותר), ולא נציג מטעם מפלגה במקום הקלפי. שנית וחשוב יותר, מידע פנקס – ופנקס הבוחרים – אינו כולל מידע על עצם ההצבעה, לא במערכת בחירות קודמת ובוודאי לא במערכת הבחירות הנוכחית (שהרי המידע נמסר לפני יום הבחירות). המידע הכלול בו מוגדר במדויק בחוק (סעיף 39 לחוק הבחירות), עצם ההצבעה הוא פרט מידע חיצוני, נוסף, וכדי למסור אותו נדרשת הסמכה (או הסכמה) נפרדת. לסיכום עניין זה, גם הפטורים אינם מתירים את מסירת המידע.

45. המסקנה – ברורה. אם נציגי המפלגות במקום הקלפי מעבירים להן מידע על נוכחותו של אדם בקלפי לשם מימוש זכותו או על עצם הצבעת אדם, לצורך מאמצי המפלגות בהמרצת בוחרים וניהול מערכת הבחירות שלהן – הרי שזו פגיעה בפרטיות לפי סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות, בהינתן שלא התקבלה הסכמת הבוחר. פגיעה זו אינה חוסה תחת הגנה או פטור לפי סעיפים 18–19 לחוק זה.

46. חלק מהרשימות טענו שראוי להעביר להן את המידע ממקומות הקלפי – כדי שלא יטרידו לשווא את כל בעלי זכות הבחירה (או את כל בעלי זכות הבחירה שצפויים להצביע להן). כלומר, לגישתן, העברת המידע המבוקשת הריהי "הרע במיעוטו" מבחינת הגנת הפרטיות של ציבור הבוחרים כולו והגנה עליו מפני טְרָדָה (שלא לומר: הִטְרָדָה) – מצד רשימות המועמדים כולן. לא ראיתי לנכון לקבל טיעון זה. ראשית, לא הוצגו נתונים על כמות ההודעות העודפות הצפויה, על מידת הִטְרָדָה שצפויה מהן לאלו שכבר הצביעו – ועל מידת הִטְרָדָה או תחושת המעקב שחשים אלו שידועים שנתונים נמסרים למפלגות בלי הסכמתם. שנית, בעזרת כלי הניתוח המתקדמים שברשותן, רשימות מועמדים רבות מתמקדות בבוחרים מסתברים, מה שמצמצם מאוד את מידת הִטְרָדָה. שלישית, רשימות המועמדים יִתְּשְׁבוּ לעצמן רווח והפסד ויחליטו אם לשלוח הודעות תזכורת לכל הציבור, להתמקד במצביעים הצפויים, להשתמש בכלי ניתוח חלופיים, לאפשר למצביעים להזין – בהסכמה – את עובדת הצבעתם כדי להימנע מהודעות, או לפעול אחרת.

47. טענה אחרת שעלתה, עניינה בהפרת פרטיות בשלבים אחרים של המסע להצבעה. אם מפלגה יכולה להציב נציג מטעמה בפתח הבניין שהקלפי מצויה בו (או במקומות 'שולטים' אחרים בדרך לשם) כדי שיסמן עבורה מי נכנס, על בסיס היכרות מוקדמת או מידע אחר – מדוע לא תוכל לעשות זאת בתוך מקום הקלפי? גם טענה זו אינה משכנעת. ראשית, מקום הקלפי עצמו – מקום מוסדר בחוק הוא, והמחוקק הביע דעתו בדרכים שונות לגבי רגישותו; לא כך מקומות אחרים. שנית, יתכן שגם 'צִפָּה ... לְבִית יִשְׂרָאֵל' (יחזקאל ג 17) עלול להפר את דיני הגנת הפרטיות, בכלל או בהתאם למאפייני פעילותו. פעילות כזו, לכל הפחות בתצורות מסוימות שלה, עשויה להיחשב ל"בילוש או התחקות אחרי אדם,

העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת", ואף זוהי פגיעה בפרטיות (סעיף 2(1) לחוק הגנת הפרטיות). בנסיבות מסוימות אפשר שיהיה בכך משום הפרעה למהלך הסדיר של הבחירות – עבירה לפי סעיף 119(א)(1) לחוק הבחירות. סוגיה זו יש לבחון אם תתעורר ולפי מאפייניה בפועל, ואין בדבריי כדי להביע עמדה לכאן או לכאן.

48. עד כאן – דיני הגנת הפרטיות. כעת – דיני הבחירות.

3.1. דיני הבחירות

49. העברת המידע מושא הפנייה, עניינה בהעברת מידע על נוכחות אדם במקום הקלפי לצורך הצבעה ונסיבותיה, ביום הבחירות, ממקום הקלפי, בידי נציגי מפלגה, אל המפלגה, לצרכים פוליטיים של אותה מפלגה. הסוגיה כולה משוקעת בבחירות. האם דיני הבחירות מאירים אותה באור אחר?

50. דיני הבחירות נועדו להבטיח כמה זכויות יסוד ועקרונות חשובים: הזכות לבחור, הזכות להיבחר, טוהר הבחירות, השוויון בבחירות, יעילות הבחירות:

"ביסוד הוראות [חוק הבחירות] מונחות שתי תכליות עיקריות: האחת, אגד הזכויות של הפרט והמפלגה במסגרת מימוש ההליך הדמוקרטי. אכן, חוק הבחירות והוראותיו באים לוודא הגשמה של זכותו של הפרט לבחור ולהיבחר, חופש הביטוי שלו והשוויון בין המועמדים. עניינם של חוקי בחירות אינו אלא, בסופו של יום, תרגום רצונו של הבוחר – הוא העם – לכדי חלוקת הכוח הפוליטי והמושבים בכנסת. התכלית השנייה עניינה, בין היתר, טוהר הבחירות, ודאות הליך הבחירות והשוויון בבחירות. אכן, חוקי הבחירות באים להגשים, בין היתר, הליך בחירות תקין והוגן שאינו מאפשר – ככל שניתן – מניפולציות ושינויים היכולים לפגוע בזכות היסוד של הפרט לבחור ולהיבחר במסגרת ההליך הדמוקרטי. חוקי הבחירות אמורים להבטיח ככל האפשר הגשמה אפקטיבית של רצון הבוחר... קביעת כללים ברורים ומתוחמים באה להסדיר גם את התחרות במסגרת הבחירות ולקבוע מסגרת שוויונית לפעולתה" (ע"א 10596/02 נס' נ' תנועת הליכוד, תנועה לאומית ליברלית, פ"ד נז(1) 769, 775–776 (אזכורים הוסרו)).

דיני הבחירות יונקים את חיותם מחוק-יסוד: הכנסת, על מעמדו הנורמטיבי הרם. לעיתים יש בהם כדי לשנות ממהלכו הרגיל של הדין בתחומים אחרים, התאמות קלות או ניכרות, כדי להגשים את המטרות החשובות של דיני הבחירות. מה בענייננו? בדיון בדיני הגנת הפרטיות התייחסתי לסוגיות שונות של דיני הבחירות: מימוש הזכות לבחור והשפעתה על בחינת הפרטיות (פסקות 34–36); הטענה להשפעה על הזכות להיבחר (פסקה 43.ה); מטרת מסירת מידע פנקס למפלגות ולסיעות (פסקה 44) ועוד. לא אשוב עליהן. אבחן סוגיות אחרות.

51. בדיון בהגנות ובפטורים בדיני הגנת הפרטיות עלו כמה פעמים שאלות של חובה בדין, היתר בדין והסכמה. מהותן – הסמכה לעשות מעשה שיש בו משום פגיעה בפרטיות. כפי שציינתי שם, לא הובא לפניי מקור הסמכה מתאים לפעולות אלה של חברי ועדת הקלפי והמשקיפים. ניתן לבחון את הסוגיה מכיוון אחר: התפקיד שלהם בבחירות ועקרון חוקיות המנהל. עיקרון זה, "הלכה ידועה במקומותינו, עוד מימי הבראשית של המשפט הישראלי", מורה שרשות מנהלית רשאית לעשות רק מה שהמחוקק הסמיך אותה (בג"ץ 8298/22 הסנגוריה הציבורית נ' היועצת המשפטית לממשלה, פסקה 29 לפסק דיני (31.8.2025) (להלן: עניין החיפוש בטלפון), ופסקות 30–34 שם באופן כללי). השוהים בקלפי מטעם ועדת הבחירות המרכזית – בעיקר מזכירי ועדת הקלפי ומפקחי טוהר הבחירות – מובן מדוע יש לראותם כרשות מנהלית. אולם גם נציגי המפלגות, חברי ועדת הקלפי והמשקיפים, יש לראותם לעניין זה משום רשות מנהלית – שהרי פעולתם במקום הקלפי היא חלק מביצוע תפקיד לפי דין ובהפעלת סמכות לפי דין. המשנה לנשיאה מלצר הסביר זאת בעניין המצלמות, בפסקות 49–50:

"חברי ועדת הקלפי והמשקיפים בעת שהם פועלים במסגרת זו – אינם אנשים פרטיים. הם מפעילים סמכויות מכוח הדין. לפיכך, חל עליהם עקרון חוקיות המנהל. על-פי עקרון זה, כוחו של מפעיל הסמכות מוגבל למה שהחוק והתקנות הסמיכו אותו לעשות – ולא יותר מכך.

...
על פני הדברים, חברי ועדת הקלפי ואף המשקיפים אינם מהווים רשות מנהלית במובן הרגיל של מונח זה, שכן פעילותם היא זמנית ומתמצית ביום הבחירות. ואולם, בכל מקרה, הדין מכיר לעיתים בהחלת חובות וכללים מן המשפט המינהלי גם על גופים ואנשים ממלאים תפקידים ציבוריים, אף שאינם חלק מהמינהל הציבורי. ... פעילותה של ועדת הקלפי, כולה, היא פעילות ציבורית מובהקת. מכאן עולה כי גם ועדת קלפי מהווה למצער גוף דו-מהותי וחבריה והמשקיפים ממלאים תפקידים ציבוריים על-פי דין ...
כמי שפועלים על-פי דין, חל על חברי ועדת הקלפי הפן המינהלי של עקרון החוקיות, והם מוסמכים לעשות רק מה שהחוק והתקנות הסמיכו אותם במפורש לעשות."

בהינתן שעקרון חוקיות המנהל מחייב אותם בהיבט זה, חברי ועדת הקלפי והמשקיפים אינם רשאים למסור, במהלך יום הבחירות ומתוככי מקום הקלפי, מידע שהגיע אליהם במילוי תפקידם – אלא לפי הסמכה בדין. כאמור, הסמכה כזו לא נמצאה. עשויות לעלות גם שאלות של השפעת העברת המידע – או ידיעת הבוחרים על העברת המידע – על התנהגות בוחרים ביום הבחירות. לא הובאו לפניי נתונים בסוגיה זו, ועל כן לא ארחיב – רק אציין שהשפעות מסוימות עשויות לפגוע גם בחלק מתכליות דיני הבחירות, מה שמנוגד למהות התפקידים של חברי ועדת קלפי ושל משקיפים. לסיכום, גם בהתאם לנקודת המבט של התפקיד שנציגי המפלגות ממלאים בקלפי, אסור להם להעביר למפלגות מידע על זהות המצביעים בפועל כדי שהמפלגות ישתמשו בו לצורכיהן הפוליטיים.

52. דיני הבחירות עוסקים גם במידע מושא הפנייה: עצם ההצבעה של אדם בבחירות ונסיבות ההצבעה (מקומה וזמנה). ההוראות הנוגעות לעניין מצביעות על סודיות המידע. ראשית, כאמור, במקום הקלפי יהיו רק בעלי תפקיד מוגדרים וההזדהות נערכת בפניהם (סעיפים 73 ו-74(א) לחוק הבחירות; תקנות 55(א) ו-67(א)(1) לתקנות הבחירות); כלומר רק להם ידיעה ברורה על מימוש זכות ההצבעה.

שנית, ועדת הקלפי נדרשת לציין ברישומיה את פרטי אלו שהצביעו (בסימון ליד שמם או במחיקה; סעיף 74(ג) לחוק הבחירות ותקנות 67(א)(1) ו-3(3) לתקנות הבחירות) ואת שעת ההצבעה (סעיף 74(ג) לחוק הבחירות); מקום ההצבעה מצוין בחומרים השונים שהוועדה מקבלת מוועדת הבחירות האזורית. בתום הבחירות יש להעביר את רשימות הבוחרים – ובהן מקום ההצבעה, פרטי אלו שהצביעו בפועל ושעת הצבעתם – לוועדת הבחירות האזורית, הוועדה האזורית נדרשת לוודא שקיבלה אותן, ואחר כך להעביר אותן לוועדת הבחירות המרכזית (סעיף 79(ב)–(ג) לחוק הבחירות; תקנות 93(1)(ב), 95, 96 ו-100(א)(3) לתקנות הבחירות). ועדת הבחירות המרכזית שומרת את החומר במקום בטוח במרכז הלוגיסטי שלה, ומשמידה את החומר בתום המועד להגשת ערעור בחירות (או כשפסק דין בו נעשה חלוט), אלא אם כן יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית הורה אחרת (סעיף 79א לחוק הבחירות; תקנה 100(א) לתקנות הבחירות). רשימות הבוחרים בקלפיות הרגילות נחשבות לחומר רגיש, והעיון בהן אפשרי רק בהחלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית. רשימות פרטי המצביעים במעטפה חיצונית בקלפי מותאמת לאנשים המוגבלים בניידות נחשבות לטופס, והעיון בהן אפשרי רק בהחלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית או עובד בכיר שהסמיך לכך (כללי הבחירות לכנסת (עיון בחומר בחירות), התשע"ח–2018 (להלן: כללי העיון)). הסדרים אלו מלמדים על כך שהמידע מושא הפנייה שלפניי – עצם ההצבעה ונסיבותיה – זמין ביום הבחירות לשוהים בקלפי, ואחר כך נשמר בסודיות בוועדת הבחירות המרכזית, אלא אם כן שופט של בית המשפט העליון (או מי שהסמיך לכך) החליט אחרת.

עולה מהאמור שגם המחוקק הכיר ברגישות של המידע מושא הפנייה. יש בכך משום תמיכה במסקנה שהמידע פרטי, ולפחות ראוי להגנה מפני חשיפה לגורמים אחרים. ודוקו: גם כאשר מתבקש לעיין במידע זה לצורך הגשת ערעור בחירות – צורך פוליטי מובהק של רשימות מועמדים ומפלגות – יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית נדרש לבחון גם את האפשרות שמסירת החומר תיחשב לפגיעה בפרטיות של צד שלישי, לפי סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות (סעיף 6(ב) לכללי העיון).

53. בהקשר זה בולט סעיף 74(ג) לחוק הבחירות:

"מי שהצביע, תעביר ועדת הקלפי ברשימת הבוחרים, קו על שמו ועל יתר פרטיו, ותציין לצד שמו את שעת הצבעתו; בלי לגרוע מהוראות סעיף 79א [על

שמירת מסמכי הבחירות], יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית או מי שהוא הסמיך לשם כך רשאי למסור מידע בדבר נוכחות במקום הקלפי שהוא חיוני לגוף חוקר לשם חקירה פלילית של עבירה לפי חוק זה, ובתקופת תוקפו של חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020 – למסור מידע כאמור שהוא חיוני למשרד הבריאות לשם עריכת חקירה אפידמיולוגית".

למקרא הסעיף עולה שאלה. הסיפא שמתחילה במילים "בלי לגרוע", מסמיכה את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית (או מי שהסמיך לכך) למסור מידע בדבר נוכחות במקום הקלפי. האם לפנינו 'הסדר שלילי'? השאלה מתעוררת בשני היבטים: ראשית, הסדר שלילי כלפי גורמים אחרים; שנית, הסדר שלילי בנוגע למידע שאינו חיוני למטרות שנזכרות בסעיף. אם קיים הסדר שלילי, פירושו של דבר שאסור למסור מידע – לגורמים אחרים או שאינו חיוני – ובשתי האפשרויות התוצאה היא שאסור לנציגי המפלגות במקומות הקלפי למסור מידע על זהות מצביעים ועל נסיבות הצבעתם. ביקשתי מהגורמים המגיבים להתייחס לעניין זה, ואת טענותיהם הבאתי לעיל. אתייחס בשלב זה לשאלת סוג המידע. את שאלת הגורמים האחרים אבחן בשלב הסעד. אני סבור שסעיף 74(ג) אינו קובע הסדר שלילי לגבי סוג המידע. כמה טעמים מובילים אותי למסקנה זו.

ראשית, דווקא הצמצום בלשון הסעיף מצביע על כך שאין הכוונה לאסור מסירת מידע אחר. לדוגמה, בסעיף נזכר "מידע בדבר נוכחות במקום הקלפי שהוא חיוני לגוף חוקר לשם חקירה פלילית של עבירה לפי חוק זה". ומה על מידע בדבר נוכחות במקום הקלפי שהוא חיוני לגוף חוקר לשם חקירה פלילית של עבירה אחרת? טלו לדוגמה מקרה שבו אדם חשוד בעבירה אחרת ומעלה טענת "במקום אחר הייתי" (אליבי) – בזמן העבירה המיוחסת הצביע בקלפי מרוחקת דיה. המשטרה מבקשת לקבל את רישום הבוחרים, או את השורה המתאימה ברישום הבוחרים; החשוד מסכים – כלומר פג החשש להפרת חוק הגנת הפרטיות. האם לא יוכלו למסור מידע זה לעולם, גם לא כדי לטהר את החשוד מהחשד שרובץ עליו? דומני שהתשובה ברורה – אפשר למסור את המידע (אולי בתנאים מתאימים).

שנית, ההקשר החקיקתי, הסביבה של הדיבור שבחקיקה (בג"ץ 58/68 שליט נ' שר הפנים, פ"ד כג(2) 477, 513 (1970)), מבהירה שמותר למסור מידע זה במקרים נוספים. סעיף 79 לחוק הבחירות – אותו סעיף שהוראותיו לא נגרעו בסעיף 74(ג) – דן בסוגיה זו בדיוק. מופיעות בו הנחיות לשמירת "הפרוטוקולים של ועדות הקלפי עם כל חומר הבחירות", כולל רישום הבוחרים, אצל ועדת הבחירות המרכזית – והוראה כללית על עיון בחומר זה: "זכאות לעיון בחומר הבחירות ובכלל זה בפרוטוקולים כאמור בסעיף זה, או צילום החומר כאמור תמורת תשלום, וסייגים לזכאות כאמור, יהיו לפי כללים שיקבע יושב ראש הוועדה המרכזית באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת" (סעיף-קטן 74(ב) לחוק הבחירות). מהו עיון בחומר הבחירות, חומר בהיקף רחב יותר מזה שמפורט בסעיף 74(ג), אם

לא מסירתו לגורמים נוספים על אלו שמופיעים בסעיף 74(ג)? המחוקק גילה דעתו במפורש – הן בסעיף 79(ב) לחוק הבחירות, הן בשמירת תוקפו בסעיף 74(ג) לחוק זה – שאפשר למסור את החומר גם בנסיבות נוספות. אומנם סעיף 79א כולו עוסק בבתר-הבחירות, ואילו העניין שלפנינו נוגע ליום הבחירות עצמו. אולם גם סעיף 74(ג) חל – במקרה הרגיל – לאחר הבחירות; על כל פנים – אין בו מגבלת זמן או הוראות שתחולתן תלויה מועד. אם לאחר הבחירות אין בו הסדר שלילי, אין סיבה להניח שדווקא ביום הבחירות קיים בו הסדר שלילי.

שלישית, תולדות הסעיף מסבירות מה תוכנו. הסיפא החל במילים "ותציין לצד שמו" נוספה, במהותה, בהוראת שעה למערכת הבחירות לכנסת ה-24 (סעיף 7(5) לחוק הבחירות לכנסת העשרים וארבע (הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה), התשפ"א–2020, ס"ח 194, 197). ראה המחוקק כי טוב, וקבע את הנוסח הנוכחי בהוראת קבע לפני מערכת הבחירות שלאחר מכן (סעיף 10(5) לחוק הבחירות לכנסת העשרים וחמש (הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה), התשפ"ב–2022, ס"ח 902, 909). וכך הוסבר הצורך בתיקון:

"לקראת הבחירות לכנסת העשרים וארבע נקבעה הוראת שעה שקבעה כי ועדת הקלפי תציין לצד שמו של מי שהצביע את שעת הצבעתו, לשם קיום חקירות אפידמיולוגיות ולשם חקירת עבירות פליליות. במהלך הבחירות לכנסת העשרים וארבע ולאחריהן נעשה שימוש במידע זה בכמה מקרים: לבדיקות לבקשת משרד הבריאות; לבירור בזמן אמת של מקרים שבהם הגיעו בוחרים לקלפי ונמצא כי הם מסומנים כמי שהצביעו כבר; לבירור חשדות להצבעה כפולה של מי שהצביעו במעטפות חיצוניות, ולבחינת חשד לביצוע עבירות פליליות לפי חוק הבחירות לכנסת. נוכח האמור, מוצע לקבוע בהוראת קבע את ההוראה המחייבת ציון שעת הצבעתו של מי שהצביע, וכן את האפשרות למסור מידע זה לרשות חוקרת אם הוא חיוני לשם חקירה פלילית של עבירה לפי חוק הבחירות לכנסת. כמו כן, מוצע לקבוע בהוראת שעה כי ניתן יהיה למסור את המידע למשרד הבריאות אם הוא חיוני לשם עריכת חקירה אפידמיולוגית, אך ורק בתקופת תוקפו של חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף–2020" (דברי ההסבר לסעיף 10(5) להצעת חוק הבחירות לכנסת העשרים וחמש (הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה), התשפ"ב–2022, ה"ח הכנסת 228, 240).

הסבר זה אינו אומר דבר על מסירת המידע בנסיבות אחרות ולגורמים אחרים, שותק לגבי 'הסדר שלילי'. בדיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט לקראת חקיקת החוק הובהר היטב מה מטרת התיקון – ביחס לסעיף 79(ב) לחוק הבחירות, בשיח בין אחד היועצים המשפטיים לוועדה זו, עו"ד אלעזר שטרן, ליועץ המשפטי לוועדת הבחירות המרכזית אז, עו"ד דין ליבנה (פרוטוקול ישיבה 326 של ועדת החוקה, חוק ומשפט, הכנסת ה-24, 62 (29.6.2022)):

"עו"ד אלעזר שטרן: דין, שאלה. כתוב אמנם בלי לגרוע מהוראות סעיף 79א אבל בסעיף 79א זאת אמנם הוראה לעניין שמירת

המסמכים, שמירת חומר הבחירות, אבל יש שם כל מיני מבחנים – אם יש חשד ואם יש צורך בבדיקה. מבחינתכם אלה מבחנים שמסדירים אחד עם השני? כאן מדובר על כך שזה חיוני לגוף החוקר לשם חקירה פלילית ושם מדובר על מבחנים טיפה שונים. אמנם זה לעניין שמירה. שם זה לעניין שמירה. זאת אומרת, לא להשמיד בחלוף הרבה זמן לאחר הבחירות.

דין ליבנה:

עו"ד אלעזר שטרן: אבל אז לפי מה מוסרים את זה? בסעיף קטן (ב), הזכאות, הכללים שאז התקנו, אלה יותר כללים של אנשים שמבחוץ.

דין ליבנה:

לאנשים אחרים. אם רשות חוקרת פונה אלינו בצו. כאן הם לא צריכים צו בשביל הדבר הזה, אבל על דברים אחרים – הם צריכים צו.

עו"ד אלעזר שטרן: זאת אומרת, כאן בעצם מקלים איתם.

דין ליבנה: כן.

עו"ד אלעזר שטרן: גם בלי צו.

דין ליבנה: כן.

דו-שיח זה מבהיר, ראשית, שאכן לא התכוונו לבטל אפשרויות אחרות לעיין בחומר – דהיינו, שסעיף 74(ג) בנוסחו החדש לא יצר הסדר שלילי לענייננו. שנית, חילופי הדברים מלמדים שסעיף 74(ג) המתוקן מקל את מסירת החומר לגורמי חקירה (פלילית או אפידמיולוגית), הא ותו לא.

סיכום ביניים: לשון הסעיף, הקשרו ותולדותיו מלמדים על כך שאין בסעיף 74(ג) סיפא הסדר שלילי לגבי העברת מידע נרחב יותר לגורמים אחרים. הסעיף נועד – כפי שמלמדות תולדותיו – להרחיב מעט את אפשרויות מסירת המידע, ולא להגבילן. זו תכליתו, וממנה נלמד אופיו (בג"ץ 45937-10-24 רשימת חיפה שלנו בראשות יונה יהב נ' משרד הפנים, פסקה 51 (12.5.2026) (להלן: עניין חיפה שלנו; "יש לנקוט משנה זהירות בטרם הסקת מסקנות משתיקת המחוקק, ועל מנת להסיק ממנה קיומו של הסדר שלילי משתמע – יש לבחון את התכלית העומדת בבסיס הלשון")).

54. סעיף 74(ג) הרחיב מעט את האפשרות למסור מידע כגון זה שנדון בפנייה שלפניי. האם זו ראייה לכך שמסירת המידע בכלל מותרת? לטעמי, לא. ההרחבה הצרה שבסעיף אינה מבטלת את כל ההוראות האחרות שסקרתי. אדרבה, ההרחבה מוגבלת ביותר – לגורמים מסוימים ולגבי מידע מסוים – ובעיקר נקבעה בחוק. הלקח הפוך: המחוקק ברר היטב את מילותיו, והראה שדרושה הסמכה בחוק למסירת מידע מסוג זה. לחברי ועדות הקלפי ולמשקיפים – לא הקנה סמכות למסור מידע למפלגותיהם.

55. מהאמור עד כאן עולות שתי מסקנות. ראשית, גם דיני הבחירות מכירים ברגישות המידע מושא הפנייה. על כן, גם לפיהם, הנטייה אמורה להיות נגד העברת המידע. יתרה מכך, מסקנה זו בדיני הבחירות – מחזקת את המסקנה בדיני הגנת הפרטיות בדבר היות המידע פרטי, אישי, חוסה תחת חוק הגנת הפרטיות. שנית, דיני הבחירות לא העניקו סמכות או רשות לנציגי המפלגות במקומות הקלפי

להעביר להן את המידע; נוכח התפקיד הרשמי של נציגי המפלגות ועקרון חוקיות המנהל – יש בכך מכשול להעברת המידע. שני הראשים: נטייה נגד העברת מידע והעדר הסמכה – מדברים בשפה אחת, ואומרים שגם לפי דיני הבחירות אין הצדקה למסירת המידע המתוארת.

56. היבט אחר של דיני הבחירות אינו מה שכתוב בהם, אלא מה שנהוג בהם – לכאורה. כמה סיעות ציינו שהעברת המידע מושא הפנייה נהוגה כבר שנים רבות, ויש לתת תוקף – ולו תוקף פרשני – למנהג זה בדיני הבחירות. תמיכה מסוימת בטענה זו עשויה להימצא בדברי הנשיא ברק בעניין טל, בעמ' 48: "הפירוש שאנו נותנים להוראות החוק תואם את הפראקטיקה המקובלת בבחירות בישראל לכנסת זה שנים רבות". אולם הדברים נאמרו בתמיכה למסקנה פרשנית שכבר התקבלה בהתאם ל"לשונו הפשוטה של חוק הבחירות" (שם). המנהג – אין בכוחו לגבור על הוראת חוק מפורשת בדיני הגנת הפרטיות. כך גם מנהג בדיני הבחירות: "הפרקטיקה שנוצרה, כשלעצמה, אינה יכולה לגבור על פשוטו של מקרא, על הוראות החוק הקרות, ככתבן וכלשונו" (ע"ב 6615/22 שיקלי נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25, פסקה 3 לפסק דיני (3.11.2022) (להלן: עניין שיקלי)). ראו גם פסקה 34 לפסק הדין של הנשיאה חיות, פסקות 11–12 לפסק הדין של השופט אלדון ופסקה 6 לפסק הדין של השופט גרוסקופף; ופסקה 52 לפסק דיני בעניין הבחירות למבקר המדינה). נוסף על כך, העתירות השונות נגד אותו מנהג נדחו בשל עילות סף שונות, ולא לגופן. לכל הפחות, יש בהן כדי להדליק 'נורת אזהרה' אצל מבצעי המנהג, מה שמפחית מכוחן של טענות להסתמכות עליו.

57. בדומה, סיעת יהדות התורה טענה להסתמכות. תקנה 45 לתקנות הבחירות קבעה תחילה: "ביום הבחירות, במשך כל שעות ההצבעה וספירת הקולות, לא יחזיק אדם בחדר שבו פועלת ועדת קלפי, מכשיר טלפון נייד או מכשיר קשר, לרבות זימונית, כשהוא פועל, לא יתקשר ממכשיר כאמור ולא יקבל בו שיחות וכן לא יחזיק אדם כאמור מכשיר רדיו או טלוויזיה פועל" (סעיף 2 לתקנות הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון), התשנ"ט–1999, ק"ת 735, 736). ב-2008 תוקנה, וכעת מורה התקנה: "ביום הבחירות, בשעה שבה מצוי מצביע בקלפי ובעת ספירת הקולות לא ישוחח אדם ממכשיר טלפון נייד או מכשיר קשר בחדר שבו פועלת ועדת קלפי, אלא לצורך ניהול ההצבעה בקלפי או במקרי חירום, ולא יפעיל אדם בחדר כאמור מכשיר רדיו או טלוויזיה" (תקנה 2 לתקנות הבחירות לכנסת (תיקון), התשס"ט–2008, ק"ת 250, 250). לטענת הסיעה, כשהתיקון נדון במליאת ועדת הבחירות המרכזית, הבטיחו נציגי ועדת הבחירות המרכזית כי התיקון יאפשר לנציגי המפלגות בקלפי להודיע על מצביעים – כפי שעשו בעבר, וכפי שעושים עדיין. גם כאן, אין בטענת הסתמכות כדי לגבור על הוראת חוק מפורשת. אומנם בעת תיקון התקנות כבר חל סעיף 2(9) לחוק הגנת הפרטיות בנוסחו הנוכחי. אולם, ראשית, לא התקיים אז דיון בו. שנית, ודאי לאחר תיקונים מאוחרים יותר – כגון הגדרת "מידע בעל רגישות מיוחדת" לגבי עמדות פוליטיות ב-2024 (אשר נכנסה לתוקף ב-14 באוגוסט 2025), וההבהרות

לגבי רגישות המידע בדיני הבחירות בתיקון של סעיף 74(ג) ב-2022 – מצביעים על יחס מוקפד יותר של המחוקק בסוגיה זו. שלישית, מאז 2009 חלו שינויים טכנולוגיים מפליגים, לרבות פיתוח מאגרי מידע גדולים יותר, יישומונים יעודיים – וכלי ניתוח, לרבות כלים המבוססים על בינה מלאכותית, חזקים הרבה יותר. אלו מסוגלים לספק למפלגות מידע רב יותר – ולפגוע בפרטיות במידה רבה יותר. הזנת נתונים נוספים אליהם פוגעת בפרטיות במידה רבה יותר, רבה הרבה יותר, מאשר ב-2009. ספק אם הבטחה אפשרית אזי יכלה לחזות זאת; ספק אם הסתמכות על הבטחה בתנאים טכנולוגיים כאלו מבססת פעולה בתנאים טכנולוגיים שונים בתכלית.

ד. סמכות והוראות מעשיות

58. הגעתי למסקנה שהעברת מידע אל מפלגות ורשימות בידי נציגיהן במקומות קלפי, לגבי נוכחותו של אדם בקלפי, לגבי עצם ההצבעה של אדם ולגבי נסיבותיה – מפירה את דיני הגנת הפרטיות, בלי הגנה ובלי פטורים; ושגם דיני הבחירות תומכים במסקנה זו ומוסיפים עליה. כן מצאתי שחברי ועדת הקלפי והמשקיפים אינם מוסמכים להעביר לגורם אחר את המידע שקיבלו אגב מילוי תפקידם. מה התוצאה המעשית של קביעות אלו?

59. הפנייה אליי – פנייה בתפקידי המנהלי. עו"ד בן מאיר לא עתר לצו מניעה לפי סעיף 17ב(א) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: סעיף 17ב(א)), שנתון לסמכותי הבלעדית. כמפורט לעיל, הגעתי למסקנה כי במילוי תפקידיהם השונים בקלפי, לנציגי המפלגות והסיעות – הן חברי ועדת הקלפי הן המשקיפים – אין סמכות לאסוף את המידע האמור או להעבירו. בכך יש חריגה מסמכות לפי המשפט המנהלי ולפי דיני הבחירות. האם חריגה זו נחשבת להפרה לפי סעיפים 119א(1) ו-119ב(3), או 126(6) לחוק הבחירות – הפרה שנתונה לסמכותי לפי סעיף 17ב(א)? מאחר שלא התבקש סעד לפי סעיף 17ב(א) האמור, ונוכח המסקנה שתובא בהמשך לגבי מקור סמכות אחר, לא מצאתי לנכון לטעת מסמרות בשאלה זו.

60. סעיף 17ב(א) האמור – עניינו סמכות שיפוטית (או מעין שיפוטית). האם יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית שדן בעניין פלוני בכובעו האחד, רשאי להכריע בו בכובעו האחר? אין צורך להכריע בשאלה זו, שכן המענה לשאלות שלפניי מצוי בסמכות המנהלית של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית. בהקשר זה ראוי לדון בשני סעיפים שמעלים את האפשרות להסמכה בלעדית של יושב הראש.

61. מקור סמכות אפשרי ראשון הוא סעיף 79א(ב) לחוק הבחירות. כאמור, סעיף 79א מסדיר את שמירת חומרי הבחירות – כמו רשימות הבוחרים, ובהן פרטי המצביעים, שעות הצבעתם ומקום הצבעתם. סעיף-קטן (ב) קובע: "זכאות לעיון בחומר הבחירות ובכלל זה בפרוטוקולים כאמור בסעיף זה, או צילום החומר כאמור תמורת תשלום, וסייגים לזכאות כאמור, יהיו לפי כללים שיקבע יושב ראש

הוועדה המרכזית באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת". האם נלמדת מכאן סמכות של יושב ראש הוועדה לקבוע כללים לגבי כל עיון שהוא בחומר הבחירות – לרבות ביום הבחירות? סעיף 79א עוסק בשמירת "הפרוטוקולים של ועדות הקלפי עם כל חומר הבחירות שנתקבל מהוועדות האזוריות כאמור בסעיף 79(ג) – בתום יום הבחירות, מידי הוועדה האזורית (סעיף 79א(א) לחוק הבחירות). על רקע זה נקבעה בסעיף-קטן (ב) סמכות להתיר לעיין באותו חומר – חומר הבחירות הסופי שכבר נמצא בחזקת ועדת הבחירות המרכזית. חומר הבחירות החלקי, המתהווה, במהלך יום הבחירות הוא שלב מוקדם יותר, וסעיף קטן (ב) אינו חל עליו.

62. ושוב לסעיף 74(ג). לשם הנוחות, הריהו בשנית:

"מי שהצביע, תעביר ועדת הקלפי ברשימת הבוחרים, קו על שמו ועל יתר פרטיו, ותציין לצד שמו את שעת הצבעתו; בלי לגרוע מהוראות סעיף 79א [על שמירת מסמכי הבחירות], יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית או מי שהוא הסמיך לשם כך רשאי למסור מידע בדבר נוכחות במקום הקלפי שהוא חיוני לגוף חוקר לשם חקירה פלילית של עבירה לפי חוק זה, ובתקופת תוקפו של חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התש"ף-2020 – למסור מידע כאמור שהוא חיוני למשרד הבריאות לשם עריכת חקירה אפדימולוגית".

כאמור, עלו שתי אפשרויות של 'הסדר שלילי' לגבי הסיפא החל במילים "בלי לגרוע". דחיתי אפשרות אחת, בנוגע למידע שאינו חיוני למטרות שמצינות בסעיף. האפשרות השנייה עניינה במי שמוסמך למסור מידע. אין ספק שהדבר מצוי בסמכותו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית או מי שהסמיך לכך, אולם האם רק הוא או מי שהסמיך לכך מוסמך (כלומר יש הסדר שלילי), או גם גורמים נוספים (כלומר אין הסדר שלילי)? לטעמי, אין צורך להכריע בעניין, נוכח המארג החוקי שאתאר כעת.

63. סעיף 74(ג), בצירוף סעיפים נוספים, יש ביכולתו ללמד משהו אחר לגבי זהות המוסמכים לעניין הנדון. המחוקק הכיר ברגישות מידע בחירות, ומידע על עצם ההצבעה ונסיבותיה בכלל זה. לכן קבע הוראות מחמירות בדבר מסירת המידע, שמירתו, השמדתו ועוד. בין השאר, ההוראות קובעות במדויק מי רשאי להיחשף לחומר בנסיבות שונות – וכיצד אפשר להרחיב אותן. סעיף 74(ג) לחוק הבחירות מדגים זאת. כמות – סעיפים נוספים בחוק הבחירות:

א. סעיף 39 עוסק במסירת מידע פנקס למפלגות ולסיעות. כדי למסור אותו לוועדת הבחירות המרכזית נדרשת בקשה של יושב ראשה. דומה שהוראה זו נועדה בעיקר להורות לשר הפנים למסור את המידע לבקשת יושב הראש, ועדיין רק יושב הראש רשאי לבקש את המידע; לא גורמים אחרים בוועדה (סעיף-קטן (ו)).

ב. הזכרתי את החשש המיוחד לגבי מידע על נשים השוהות במקלט לנשים מוכות. סעיף 68ב(ט) קובע הוראת סודיות בעניין: "אדם שבמהלך תפקידו הגיעה אליו ידיעה, לגבי זהות אישה השוהה במקלט, מען מקלט, או כל פרט שיכול לזהות אישה השוהה במקלט, ישמרו בסוד". ראשית, אפשר שהוראה זו אוסרת – מכוח דיני הבחירות – על נציגי המפלגות במקומות הקלפי להעביר להן מידע על מצביעים ועל נסיבות ההצבעה. שנית, המחוקק קבע שיושב ראש ועדת הבחירות המרכזית רשאי לקבוע הוראות בעניין שמירה על סודיות מידע זה.

ג. סעיפים 73, 90(ד) ו-116ד(ה) קובעים מי רשאי לשהות במקום הקלפי – ולהיחשף למידע על עצם ההצבעה ונסיבותיה. רשימה זו סגורה למחצה. ניתן להוסיף עליה עבודות או תפקידים בוועדות הבחירות – רק בכללים שיושב ראש ועדת הבחירות המרכזית קבע (סעיף 73א). בקלפיות שההצבעה בהן מתבצעת על סמך סעיף 109 לחוק הבחירות או סעיף 12 לקביעת הבחירות לכנסת (סדרי הצבעה והוראות בדבר הצבעה בנציגויות הדיפלומטיות והקונסולריות של ישראל), התשנ"ב–1992, אי אפשר להוסיף על הרשימה).

ד. סעיף 79א(ב) מקנה ליושב ראש ועדת הבחירות את הסמכות לקבוע כללים לגבי עיון ברשימות הבוחרים (ובחומר בחירות נוסף) לאחר יום הבחירות. בהקשר זה, סעיף 74(ג) עשוי אף הוא לחול לאחר יום הבחירות – אולם לשונו, ונראה שגם תכליתו המרחיבה קמעא, משמיעה שיושב הראש (או מי שהסמיך לכך) רשאי למסור את המידע גם במהלך יום הבחירות, כדי לחקור עבירה פלילית או חשש אפידמיולוגי.

ה. סעיף 79א כולו עוסק בשמירת חומר הבחירות, לרבות החומר מושא הפנייה – ובהשמדתו כעבור פרק זמן שנקבע מראש, כחלק מהשמירה על סודיות ופרטיות לגבי המידע. את פרק הזמן לשמירת המידע אפשר להאריך – בהוראת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית (סעיף 79א(א)).

מכל אלה נלמדת מסקנה ברורה: כשניתן להרחיב את מעגל הרשאים, הסמכות לעשות זאת נתונה בידי גורם אחד – יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית (בין בעצמו, בין בידי מי שהסמיך לשם כך). סמכות פה, סמכות שם, והעצים יוצרים יער. המחוקק גילה דעתו כי רק יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית – לא מליאת הוועדה – הוא המוסמך לאשר העברת מידע על עצם ההצבעה ועל נסיבותיה לגורם שאינו מצוין בחוק. ליתר דיוק: לא ברור אם אכן קיימת סמכות להרשות את העברת המידע מושא העתירה, שהרי המחוקק לא נתן על כך את דעתו במפורש; אולם אם קיימת סמכות כזו – נתונה היא ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית.

64. הוראה אחרת במארג החקיקה עשויה להזים מסקנה זו. תקנה 39 לתקנות הבחירות קובעת: "ועדת הקלפי תחליט בכל הנוגע למהלך ההצבעה במקום הקלפי בכפוף להוראות החוק והתקנות ולהוראותיה

של הועדה המרכזית". מחוקק המשנה הביע כאן את דעתו כי הנחיות כלליות על מהלך ההצבעה שאינן מוסדרות בחוק הבחירות ובתקנות הבחירות – נתונות לסמכות הוועדה המרכזית, ולא יושב הראש (ובאין הנחיה כללית כלשהי, ועדת הקלפי תעשה כחוכמתה). לכאורה, הוראה זו משמיעה כי הסמכות לקבוע הנחיה כללית לגבי מסירת המידע מושא הפנייה במהלך יום הבחירות – הוקנתה למליאת ועדת הבחירות המרכזית, ולא לי. אולם, ראשית, התקנה מדברת על "מהלך ההצבעה" – ולא בהכרח על מה שחברי ועדת הקלפי והמשקיפים עושים בזמן ההצבעה שלא במילוי תפקידם. שנית, "הוראות החוק" כוללות גם הוראות משתמעות מהחוק – ומהחוק משתמע בבירור שהסמכות בסוגיה מסוימת זו נתונה ליושב הראש הוועדה, ולא לוועדה כולה או לוועדת קלפי פלונית. שלישית, עסקינן בפעולה שכרוכה בפגיעה קשה בזכות חוקתית, הזכות לפרטיות, סמוך לליבת הזכות. כידוע, כחומרת הפגיעה – גובה המעמד הנורמטיבי הנדרש להסמכה. לכל הפחות, בענייננו ברי כי עדיפה הפרשנות לסמכות מכוח החוק, על זו שמתבססת על תקנה. מכל מקום, לא ניתן להלום כי כל ועדת קלפי תכריע אחרת בשאלה החוקתית של פגיעה בפרטיות הבוחרים, כך שלגבי קלפי מסוימת או קבוצה של בוחרים – ניתן לדווח, ולגבי אחרים – אסור.

65. אפשר שתעלה שאלה נוספת לגבי הגורם המוסמך בענייננו. לאחרונה פסק בית המשפט העליון בעניין שיקלי שסמכות שלא הוקנתה במפורש ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית – נתונה לוועדה כולה. האין לכך השפעה על ענייננו? סבורני ש"אין הנדון דומה לראיה" (תוספתא, פסחים א). בעניין שיקלי לא נקבעה סמכות כללית לוועדת הבחירות המרכזית שגוברת על סמכויות יושב ראש הוועדה. נדונה שם הסמכות לפסול רשימות ומועמדים (להוציא שני עניינים שהוסדרו במפורש בחיקוק). המחוקק קבע בסעיף 63 סמכות לוועדת הבחירות לאשר רשימות מועמדים – ומכאן גם לפסול אותן – והשאלה הייתה האם ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית נתונה סמכות נוספת בעניין (בינתיים הסמיך המחוקק את יושב הראש להכריע ברוב המחלוקות הנוגעות לעניין זה. ראו סעיף 62ב לחוק הבחירות, שנוסף בסעיף 7(5) לחוק הבחירות לכנסת העשרים ושש (הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה), התשפ"ו–2026, ס"ח 762, 767). לעומת זאת, הפנייה שלפנינו נוגעת לסוגיה שאין לגביה הסדרה מפורשת, דברו הברור של המחוקק. אדרבה, במקרים הנקובים בחוק והמתייחסים למסירת מידע לגבי עצם ההצבעה או נסיבותיה ולמסירת מידע על נוכחותו של אדם בקלפי, קבע החוק כי הסמכות נתונה ליושב ראש הוועדה.

66. אם כן, דיני הגנת הפרטיות אוסרים על חברי ועדת קלפי ומשקיפים להעביר למפלגות פרטים על מימוש זכות ההצבעה ועל נסיבות ההצבעה, לשם קידום צרכים פוליטיים של המפלגות. דיני הבחירות תומכים במסקנה זו. באין הוראה חוקית מפורשת שמתירה לנציגי המפלגות במקומות הקלפי להעביר להן את הפרטים האמורים, הסמכות להרשות זאת נתונה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית. שקלתי

כיצד להפעיל את סמכותי. אפשר שהיתר כזה יעניק הגנה או פטור מכוח דיני הגנת הפרטיות, וכשיר את העברת המידע. אולם בסופו של חשבון החלטתי לא להעניק היתר גורף מסוג זה. תהיה בו הפרה של דיני הגנת הפרטיות הקיימים – והפרה של הזכות החוקתית לפרטיות. התועלת בו לזכות להיבחר – לא ברורה כלל וכלל, כפי שהסברתי. הסוגיה מערבת זכויות ואינטרסים חשובים, גם שיקולים שקרובים לעולם הפוליטי ולפעולתו בחיי היומיום. בנסיבות אלו מוטב להשאיר את הדין כפי שהוא, כפי שהמחוקק עיצב אותו מכיוונים שונים ולאורך השנים. אם יסבור שרצוי הסדר אחר – יקום ויתקן (ראו עניין החיפוש בטלפון, בפסקות 31–33).

67. בטיעוני הסיעות לפניי עלתה בקשה לאפשר למצב הקיים להמשיך במערכת הבחירות הנוכחית, בבחינת הוראת שעה או הוראת מעבר, לצורך הסתגלות. בחנתי גם אפשרות זו. מצאתי לנכון לדחות את הבקשה. הסדר שמנוגד לדין הקיים, בנוגע לזכות חוקתית, בהחלטה על מידע רגיש בכמה מובנים – לא ראוי לשמרו לעת עתה. למפלגות השונות יש כעת די זמן להיערך כראוי לבחירות גם בלא כלי קטן, אחד מני רבים ולא החשוב בהם, במאמציהן – החשובים והמותרים – לעודד הצבעה עבורן.

68. הערה אחרונה: בהחלטתי זו הבהרתי את הדין. די בכך כדי שכל ה'שחקנים' – חברי ועדת הקלפי והמשקיפים, המפלגות ורשימות המועמדים, חברי ועובדי ועדת הבחירות המרכזית לכל האורך, גורמי אכיפת החוק, גורמי החברה האזרחית, בעלות זכות הבחירה ובעלי זכות הבחירה – ידעו מה מותר, ובעיקר מה אסור. הפרת הדין – תוצאותיה בצידה.

ה. סיכום

69. הדין הקיים אוסר על נציגי המפלגות במקומות הקלפי להעביר להן בזמן אמת מידע על נוכחות אדם במקום הקלפי, על עצם ההצבעה של פלוני ועל נסיבותיה. הסמכות להתיר העברה כזו – אם ישנה – נתונה לי בתפקידי כיושב ראש ועדת הבחירות המרכזית. אין בדעתי להפעיל סמכות זו. העברת המידע האמורה – אסורה.

70. מסקנותיי משקפות את המצב המשפטי המצוי – בהתאם לחקיקה מפורשת בדיני הגנת הפרטיות, ובהעדר הסמכה לחברי ועדת הקלפי ולמשקיפים. תכן שזהו המצב המשפטי הרצוי, תכן שיש מקום לתקנו; לא לי לומר אם לתקן, כיצד לתקן, ומה היחס בין תיקונים אפשריים להוראות אחרות, כמו הדרישה החוקתית לחשאיות והזכות החוקתית לפרטיות, מצד אחד – או הזכות להיבחר והטעמים העומדים בבסיס פעילות המפלגות בקיום הקשר עם הבוחרים, מצד שני.

71. הפנייה הציפה סוגיה חשובה, וממוקדת, בנוגע ליחס בין דיני הבחירות לדיני הגנת הפרטיות. כפי שצינו היועצת המשפטית לממשלה והרשות להגנת הפרטיות, שתי מערכות דינים אלו נפגשות זו

עם זו במקומות נוספים – והשינויים הטכנולוגיים מוסיפים מקומות חדשים, מעמיקים מקומות קיימים. בהתאם לעצתן, ראוי לבחון בעתיד סוגיות אלו בחינה מקיפה, מעמיקה, רבת-ממדים, בשיתוף כל גורמי המקצוע – בשלווה, בלי לחץ שנלווה לתקופת בחירות קרבה.

ניתנה היום, כ"א באב התשפ"ו (4 באוגוסט 2026).

נעם סולברג, שופט

המשנה לנשיא בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-26

